

MAGYAR Bányászlap

Hungarian Miners' Journal

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES

VOLUME XXII. ÉVFOLYAM

DETROIT, MICHIGAN

1934 NOVEMBER 15

NO. 46. SZÁM

Bányászok az új deal mellett

Minden bányavidéken győzött a demokrata párt és minden tisztségre az új deal híveit választották a szervezett munkások. - Különösen nagy a győzelem Pennsylvania és West Virginia államokban

Roosevelt elnök mindent el-sőprő nagy győzelmében nem kis részük volt a bányászoknak, akik ezuttal intelligensen és egy-ségesen szavaztak és akik minden reakciós embert kivágtak az eddig viselt tisztségből.

A legnagyobb győzelmet Pennsylvania és West Virginiában aratták, ahol a reakciós Reed és Hatfield helyére a szervezett munkásság barátait küldték a szenátusba.

A Magyar Bányászlap százkilencvenkét sürgőnyt küldött azoknak a pennsylvaniai barátainak, akik élénk részt vettek a politikai harcokban és arra kérte őket, hogy az utolsó percig dolgozzanak, hogy Reedet ki-lőkhessük a szenátusból és boldogan értesüljünk természetesen, hogy ezt a célt elértük.

Minden Van Bittner elleni kifogásunk dacára el kell ismer-nünk, hogy ő is derekas munkát végzett West Virginiában, ahol Hatfield helyére a fiatal Holt szenátort segítette a szervezett munkásság révén a győzelemhez.

Ohioan, Illinoisban, Indianában és általában minden szenátusban az új deal barátai győztek és mindenütt elismerték, hogy a győzelem kivívásában oroszlan rész jutott a bányászoknak.

Természetes, hogy a kongresszusba bejutott honatyák működését a legszorosabb figyelem-mel kísérjük és alkalomadtán utána nézünk, hogy a munkás-érdekek támogatása elől ne tudjon egységre kitérni, ha azt esetleg egyik-másik meg akarná próbálni.

Kelet Pennsylvániában és Dél West Virginiában a küzdelem olyan heves volt, hogy a bányászokat egymásra uszították és különösen a kelet pennsylvaniai vérengzés szennyezte be örökgyalázattal a republikánus pártot, amelyet eltemetett ugyanis a múlt heti nagy bukása. A Hoover-Coolidge-Harding párt számára nincs feltámadás.

NEM KELL LELKESEDNI

Nehéz leírni, de mi nem tudunk lelkesedni azon, hogy az angol repülőverseny pilótái körülrepültek egy pár óra alatt a világot.

Közelebb hozta ez a háború rém-mét, a megtámadás lehetőségét hozzánk is, mert természetesen, hogy ezeket a finom gépeket az emberiség háborúkra fogja használni.

De akkor minek ölik az ezer-milliókat még mindig hadihajók-ba?

SEGÍTSÉGET KÉREK

Ki hallgatja meg a kéro szót, bányászok?

Kénytelen vagyok segítséget kérni a bányászoktól.

Fáy Fisher Andor, hűséges segítőtársam eltávozott e héten, mert a sors vissza szolgáltotta megint Magyarországra, ahonnan aztán a tavasszal fog valószínűleg visszatérni hozzánk.

Egyedül kell hát újra a lapot írnom, a levelezést végez-nem, utazgatnom és attól tartok, illetve hát azt remélem, hogy egyre gyakrabban kell Washingtonba utaznom.

De ezeken felül nekem kell gondolni a szombati napokra, mikor pedát várnak a nyomdászok, az elsejékre, mikor házibért, papírt, villanyt, festéket, stb. kell fizetni.

Nem könnyű munka, testvérek. A százféle gond közt nagyon súlyosan nehezedik az ember fejére az anyagi gond, mert a lap nem állhat meg, annak hétről-hétre meg kell jelenni és a meglevő és hiányzó dollárok közt olyan tojástáncot kell járni az embernek, hogy abba bele lehet egész bátran öszülni.

Nagyon szépen kérem a bányászokat, hogy ne hagyjanak egészen magamra, legyenek velem ezekben a nehéz, de kiválóan fontos időkben.

Segítsenek, amivel tudnak. Segítsenek elsősorban és főképpen abban, hogy az előfizetésére mindenki küldjön, amennyit tud, segítsenek azzal, hogy ne sajnáljanak egy jó szót, ha egy új előfizetőt szerezhetnek valamelyik bányászlapunknak.

EGYFORMA A BányászSORS

A bányász-sors az egész világon egyforma.

Hokkaido japán szigetről kábel-lextek a hét végén, hogy a bányák kirobbant és a robbanás 37 szegény pária életet kioltott.

Száznolcan megmenekültek, de egy páran még hiányzanak és valószínű, hogy azok is elvesztek.

A japán bányászok körülbelül tizenegyet centet keresnek napon-ta, amiért azonban Japánban legalább is annyi élelmet és más árut kaphatnak, mintha itt keresnének körülbelül negyven centet naponta. El lehet képzelni, hogy negyven centből miképpen tud egy család megélni miná-lunk; ugy élnek a tizenegyet centes keresetből a japán bányászok.

SZTRÁJK POWHATANBAN

Powhatan Point, O. Az itteni bányában sztrájkoltak a bányászok, a sztrájkot azonban a szervezet vezérei csakhamar lefújták. A szervezet vezérekara azt akarja, hogy a viták elintézését biz-zák a kerületre, mert a szerződésben a bányászok sztrájk-jogát tudvalevőleg eladták.

A Jones and Laughlin cég nem fogja meguszni a vasmunká-sok vádjait egykönnyen, mert a munkások számára Pinchot kor-mányzó szerzi be a bizonyítéko-

ALABAMÁBAN MEGINT SZTRÁJKOLNAK

Alabama néhány bányájában ismét sztrájkolnak, mert a szerve-zet tagjait a legszemérméletlenebb módon elkezdtek mindenfelé üldözni.

A code-al semmit nem törő-dnek, a szervezethez csatlakozott bányászokat kivágják a munká-ból és a scale-ben megszabott munkabéreket többféle címen le-vágják.

Bányász-NYOMORTANYÁK

Országos botránnyá dagad las-san a Uniontown melletti koksz-kemencékben kinlódo szegény nyomorultak sorsa, akik rongyok-ban járnak és koplálnak.

Országos gyalázatot, hogy mikor a nagy és gazdag ország tele van értéktelen, üres házakkal és lakásokkal, munkás emberek, dolgozni akaró emberek, üldözött vadak módjára, elhagyott oduk-ban kénytelenek magukat meg-huzni.

A koksz-kemencék nyomorta-nyáin tengődő szegény testvérek olyan hulladék-rongyokkal takar-ják be a testüket, hogy ijeszítően néznek ki és civilizáltabb vidé-ken elvadult embereknek néznek őket.

Néhány mértőfölddel odább éles-kedik a hatalmas, bezárt Mellon kastély, amelynek száznolclevan szobája van. Washington erőlyesen követeli Pennsylvania segélybizottságán, hogy a kemencék nyomortanyáit azonnal likvidálják és a bennük kinlódo, elhagyott szegényeket, a szükséges ruházattal és hajlékkal azonnal ellássák.

KENNEDY NEM BUSUL

Kennedy, a UMW titkár-pénz-tárnoka nem busul a rossz idő-köz és neki nem nagy gondot okoz, hogy miből vesz cipőt a gyerekeknek.

Évi kilencezer dollárt huz a szervezettől, ami mellett el le-hetne bátran nyomorogni, de ezenkívül megválasztották Penn-sylvánia államban alkormányzó-nak, ahol szintén lesz évi nyolc-ezer dollár fizetése.

A bányászoktól tudatták, hogy mindkét állást megtartja és most már csak az a kérdés, hogy mért huzza a szervezettől az évi kilencezer dollárt, ha hónapokig távol tud maradni a hivatalától.

SZÉNHIÁNY

Grove City vidékén a sztrájk szénhiányt okozott

Grove City-ből azt írják, hogy a vidék kis bányáiban még egyre tartó sztrájk szénhiányt okozott a vidéken, amit a truck-bányák látnak el tüzelővel.

A Bessemer, Gilson, Cookson és Pine Township bányák bányá-szai a szervezet teljes elismerését és lényegesen magasabb munka-béreket követelnek.

FIGYELMEZTETIK A SZÉNIPART

A Tennessee Valley Authority (TVA) a bányabárókat vak macacssággal vádolja

A TVA vezetője a puhaszén-ipar urait vak macacssággal vá-dolja és azt a sorsot jósolja be nekik, amit a bus-ok hoztak a vasutakra.

A TVA tudvalevőleg hatalmas mennyiségű vízi villanyerőt állít elő és a bányabárók mindent el-követnek, hogy annak fejlődését és az áram piacra dobását gá-tolják.

Izgatnak és agítálnak a vízi villany használatára ellen és ebben a munkában segítik őket, a szerve-zet utján, a bányászok.

A TVA vezetője most nyilván-nosságra hozta, hogy százezer dollárt ajánlott fel a bányabárók-nak vegyi kutatás céljára, amely esetleg a szénipart újra fel tudná virágoztatni.

Ismeretes, hogy a szénben ér-tekes festék, orvosság és illat-szerek vannak, amit ki lehetne belőle préselni, ha a bányabárók arra be akarnának rendezkedni.

Ha a szénben levő nagy érté-keket azokból kivonnák, az ipar esetleg újra fellendülésnek indul-na.

A bányabárók ehelyett a ha-ladást akarják megállítani, ami sikerülni nem fog nekik és mere-ven elutasítják a co-operációt ma-guktól, vagyis ők nem kívánnak a szénnek új piacot találni még akkor sem, ha a kísérletekhez a kormány utalna ki pénzt a szá-mukra.

ELUTASITOTT Bányabárók

A bányabárók egy nagy része arra kérte a code hatóságot, hogy engedjék meg az esztendő husz hetében a hat napos munkát he-tenként.

A petíció először az NRA minden szekciójának átadták vé-leményezés végett, aztán a Na-tional Recovery Board foglalko-zott a kérrsel.

Az NRA minden bizottsága ellene volt a kívánságnak és a Recovery Board úgy döntött, hogy a bányabárók kérését nem lehet meghallgatni.

Nemcsak elutasították a hat napos munkára vonatkozó kívá-násigot, de egyenesen megmond-ták, hogy a puhaszén iparban a munkahéttel inkább leszállítani, mint felemelni kellene és csodál-kozásuknak adtak kifejezést, hogy a bányabárók ezt nem lát-ják.

A megérdemelt pofon a bányá-tulajdonosokat nem józanította ki, mert hir szerint, a National Coal Operators Association újabb lépéseket akar tenni a hat napos munkahét érdekében.

Az ember csak azt nem érti, hogy mi a csodának kell nekik a hat napos munka, minthogy a legtöbb bányaánál három na-pos munkát sem tudtak adni az embereknek hetenként.

MEGTÖRIK A CODE-OT

A kisebb bányák, különösen a truck-bányák áron alul adják a szenet, aminek súlyos következményei lehetnek. - A szervezetnek kellene akcióba lépni, hogy a chiseler-ek működése megszűnjék

Ha a szervezet és a szén-code hatóság nem lép azonnal akció-ba, akkor a szénipar újra súlyos válságba kerül a közeli hete-kben.

A kisebb bányák és különösen a truck bányák a code-ban meg-szabott árakat nem tartják be és ezek az árvágások esetleg újra nagyon veszedelmes krízishez ve-zetnek.

A code gondoskodott róla, hogy a szénnek az árát a fo-ggyasztók tisztességesen megad-ják, nehogy a bányabáróknak uj-ra az legyen a kifogásuk, hogy nem tudnak megfizetni a bá-nyászoknak.

A vevők azonban ragaszkod-nak a chiseler-séghez és különö-sen a kisebb bányákat arra kény-szerítik, hogy a szenet a code-ban megszabott áraknál sokkal olcsóbban adják és ezt a célt, sajnos, sok helyen elérik.

Kelet Ohioan, Pennsylvániá-ban és West Virginia északi ré-sében különösen a truck bányák rombolják le a szén árát és amíg a code két dollárnál is magasabb árakat ír elő a bányáknál, addig ezek a bányák a szenet másfél dollárért is szívesen odaadják.

Johnstownban, Pittsburghban, Clevelandban és Columbusban a szenet a truckosok két és fél-

három dollárért házhoz is szállít-ják.

A kisebb ipari fogyasztók is bűnösök, mert visszaélnak a hely-zettel és különösen a slack-sze-net megint félingyen rabolják el a bányáktól.

Ha a szervezet azt nem akar-já, hogy a szénpiac megint össze-omoljon, akkor sürgősen gondos-kodni kell róla, hogy a code hatóság nézzen ezekbe a dol-gokba és vessen véget az újra nyaktörővé vált versenynek.

Ha a szervezet nem fogja ezek-nek a chiseler bányáknak az ak-tivitását meggátolni, akkor a töb-bi bányák előbb-utóbb kénytele-nek lesznek hasonló eszközök-höz fordulni és megint anarchia lesz az iparban.

Nagy kár, hogy a UMW szer-vezői és field workerjei politizál-nak és csak a Lewis trónjának a megerősítésével törődnek, ahe-lyett, hogy ezeket a dolgokat igyekeznének elintézni, hogy a bányászok kenyerét megvédjék.

Néhol a bányatulajdonosok ugy el vannak keseredve, hogy a bányák lezárására gondolnak, mert a jelenlegi tisztességtelen verseny mellett képtelenek még a szerződésben megszabott ala-csony munkabéreket is megadni.

SZÍVEK ÜNNEPE VOLT AZ OHIOI MAGYAR Bányásznap

Száz mértőldes távolságokból jöttek össze az idős és fiatal magyar bajtársak Tiltonvillebe. - Rég nem látott rokonok, barátok és ismerősök találkoztak egymással. - Clevelandból, Pittsburghból és még távolabbi helyekről is eljöttek, akik valaha azon a vidéken dolgoztak

Felejthetetlen napjuk volt az ohioi bányászoknak szombaton, mikor három állam bányászai és volt bányászai találkoztak egy-mással és mulattak egy kedves, meleg estén, egymásközt.

A Bahlo féle Hall már este 8 órákor kicsi volt, akik régen nem látták egymást és beszélgetni akartak, bizony sokan vagy ki-mentek a ház elé, vagy átmentek valamelyik tiltónvillei testvér há-zához.

Az öreg testvérek a második, de még a harmadik nemzedéket is elhozták magukkal és gyönyörűség volt nézni azt a szép fia-talságot, amely ott nevelkedett, vagy onnan származott szét az ország minden részébe.

Az idősebb bányászok és az asszonyaik beszélgettek és cse-n-desen boroztak egymással, a fia-talabbak járták a csárdást, mert a tiltónvillei bányász-zenekar ugyancsak kitett magáért.

Sok-sok öreg bajtársnak bi-zonyi akárhányszor könny csil-logott a szemében, mikor a husz-harmanc éve nem látott cimborák fogtak kezét egymással és vala-mennyi boldog volt, hogy az ohioi testvérek ezt a találkozást összehívták, amit meg kell ismé-telni minden évben, amíg élet-

ben lesz valaki közöttünk.

E sorok írója azelőtt nem na-gyon sokat járt a vidéken, bi-zony sok olyan idősebb testtér-rel most fogott kezét először, akik husz esztendeje front-har-csai, hűséges és lelkes képviselői, vagy olvasói ennek az uj-ságnak, akikkel már a levelek százaait váltottuk, mielőtt megis-merkedhettünk szombaton egy-mással.

A bányászok meghatva bucsu-z-tak Fáy Fisher Andortól, aki Til-tonvilleből egyenesen a hajóhoz utazott, hogy ismét visszamen-jen az Ohazába és aki ugy tá-vozott tőlünk, ahogy megérkezett a nyáron. Akkor az is a bányá-szokhoz, a williamsoni bányász-napra vitte az utja a hajóról, most is a bányászoktól köszönt el utolsóknak, mielőtt távozt, hogy a tavasszal újra itt legyen közöttünk.

Ugy az ünnepre összesereglett bányászok, mint a Magyar Bányászlap, hálásan vette tudomá-sul, hogy a Munkás Betegsegély-ő Szövetség pittsburghi központ-ja egy három tagu bizottsággal képviseltette magát a bányász-napon és mindent elkövettek, hogy Márton Pál, Kádár Miklós (Folytatás a 8-ik oldalon.)

A JONES & LAUGHLIN A VÁDLOTTAK PADJÁN

A hatalmas acéltársaság ellen kihallgatások folynak a Labor Board előtt. - Idáig a UMWa tisztviselői nem látták szükségességnek, hogy csatlakozzanak a panaszkodó acél-munkásokhoz. - A Jones & Laughlin cég bányáiban a szervezetet üldözik

A hatalmas Jones and Laugh-lin cég a vádlottak padján ül és tucatszám vonulnak fel a vas-munkások, hogy a Labor Board előtt a panaszaikat előadják.

Azzal vádolják a nagy acélfe-jedelemiséget, hogy üldözi a szerve-zetet és a legnagyobb terror-al jár el azokkal a munkásokkal szemben, akik mégis belép-nek a szervezetbe.

Ez a hírhedt cég záratta a bolondok házába azokat a sztrájk vezéreket, akik tavaly az ali-quippai sztrájkot felidéztek és ez az a társaság, amely a Bob-town bányát lezáratta, hogy a szervezkedő bányászokat kihe-zeztse.

A két bányászlap a társaság ellen panaszt emelt a code ható-ságnál, mert nyilvánvaló volt, hogy Bobtownban szándékosan lökte az embereket a tél elején az uccára és a szövetségi segély-biztos rá is kényszerítette Pa-segélybizottságát, hogy a dolog-ba belenézzen.

Sajnálattal kell megállapita-nunk, hogy a UMW basái nem látták szükségességnek a labor board előtt megjelenni, bár tud-valevő, hogy a társaság bányá-szai közt a szervezetet éppen

ugy üldözik, mint a vasmunká-sok közt.

A vasmunkások is nagyon cso-dálják és nagyon sajnálják, hogy a bányász szervezet magára hagyja a Jones and Laughlin cég föld alatt küzdő rabszolgáit és most újra ismétlik azt a vádat, ami jogosnak látszik. Hogy t.i. a UMW nem akar az acélbá-nyákkal foglalkozni.

Ismeretes ugyanis, hogy a szervezetkedést maguk Lewisék Frick bányákban a munkásokat nem engedik szervezkedni, hogy ellenezték a legjobban, mikor Ryan a sztrájkot kihívta.

Es ismeretes, hogy bár Van Bittner az indianapolisi konven-ción szavazást ígért az acéltrust hatalmas Gary és Lynch bánya-iban, azt mostanáig meg nem ejtették.

Meg lehet érteni, hogy a vas-munkások a UMW vezetőségét nyílt árulással vádolják és a ma-gunk részéről sem találunk más magyarázatot erre az érthetetlen magatartásra.

A Jones and Laughlin cég nem fogja meguszni a vasmunká-sok vádjait egykönnyen, mert a munkások számára Pinchot kor-mányzó szerzi be a bizonyítéko-

Kár lenne, ha ezeket elfelednők

IRTA: GONDOS SÁNDOR

V.

A világháború előtti budapesti újságíró világnak voltak olyan tagjai is, akik nem tartoztak közvetlenül a céhbe, de olyan szoros összeköttetésbe keveredtek az újságírással, mintha maguk is hírlapírók lettek volna. Ilyen ember volt például a Budapesti Hírlap szerkesztőségi szolgája, akinek csak egyetlen neve volt a sok kétnevű ember között. Ugy hívta azt mindenki:

— Samu!

Valami sajtóperben egyszer tanúnak idézték a budapesti büntető törvényszék elé és a kérdéseket Zsitvay elnök azzal kezdte: — Mi a neve?

Amire Samu előkelő nyugalommal felelt:

— Samu.

És mikor látta, hogy Zsitvay indulatosan pirul, békítőleg tette hozzá:

— Hát nem tetszik engem ismerni, elnök ur? Én vagyok a Samu, a B. H. szerkesztőségéből.

Harcinc esztendőn át úgy hozzanótt Samu a Budapesti Hírlaphoz, hogy mikor egy ízben Apponyi Albert egy nagyon fontos vezércikket írt a lapha és másnap látogatába jött Rákosi Jenőhöz, Samu boldog mosolygással üdvözölte:

— Ezt a kis cikket jól megírtuk, kegyelmes uram.

De minden más embert meghaladólagerősebben hozzanótt a magyar irodalomhoz és magyar újságíráshoz az országos hírnevű Reisz Gyula, a New York kávéház főpincére, az öreg újságírók barátja és kezdő újságírók nagygyelkű patrónusa.

Reisz Gyula eredetileg tanító volt és mikor valami okból állás nélkül maradt, Kóbor Tamás benyomta az Otthon kör konyha-vezetői és főpincéri állásába. Onnan csalógtatták a Harsányi testvérek, akik eredetileg maguk is tanítók voltak, a New York kávéházba főpincérnek, ahol aztán lassanként a nagyközönség is felfedezte és olyan tisztelettel bánt vele, mintha Reisz is újságíró lett volna. Ezt Reisz Gyula meg is érdemelte kitünő humorával és aranyos kedélyével, meg azzal a bájos szerénységgel, amellyel az igazi újságírókat kezelte.

A bankokkal és számoló cédlákkal telt nagy bugyellárrissal és aprópénzt csörgető börtáskával dolgozó Reisz Gyula lassanként beleélté magát abba a gondolatba, hogy a bozontos hajú és az életet tréfának tekintő újságírók mindig pénztelen hadával szemben ő képviseli a nagytőkét és hitel formájában szívesen nyújt segélyt a könnyelmű banda fiatal tagjainak. A társadalom jótékony kötelezettséget igyekezett ilyen módon leróni azokkal szemben, akik a vagyontalan tehetséget képviselték az Otthon körben vagy a New York kávéházban.

Sok, igen sok érdemes tehetség köszönheti későbbi újságírói vagy irodalmi sikereit Reisz Gyulának. Ez a sokat olvasó és éles megfigyelő képességgel áldott főpincér szerencsés érzékkel látta meg a tehetségeket és nem habozott pillanatig sem, hogy segítségükre siessen. Odasurrant valamelyik szerkesztőhöz és a fülebe sugta:

— Szerkesztő ur, látja ott a kis asztalnál azt a hosszuhaju, sovány-képű, barna fiút, aki olyan szorgalmasan írogat?

— Látom, Gyula. Mi van vele?

— Hogy mi van vele? — sutogta Reisz Gyula. — Éppen az a baj, hogy nincs semmi vele. Pedig az az ur egy tehetség. Nincs olyan tehetség, mint Mikszáth ur, de van olyan tehetség, mint Pekár ur vagy Szomoró ur. Csináljon vele valamit szerkesztő ur. Nem fogja megbánni.

Igy került Garvay Andor a főpincér pártfogása révén az irodalomba.

Ezeknek a váratlanul felbukkanó új tehetségeknek Reisz Gyula

la mindig készséggel állott rendelkezésükre a kávéházi hitellel és az — apai jó tanácsokkal. Egy ízben az egyik boltyos és ifjú költőjelöltnek nevét már a legelső találkozás alkalmával módjában volt bevezetni adósainak hosszu névsorába. Pár héten át igazán pompásan fejlődött ez a hitelviszony és az ifjú költő már közeljárt a kétszázadik hiteltelbe ivott kávé jubileumához. Ez önmagában még nem lett volna baj, mert hiszen Reisz Gyula mester feljegyzéseiben nagyobb arányú hitelműveletek is voltak. A kutya ott volt eltemetve, hogy a bozontos hajú költő neve kizárólag Reisz Gyula feljegyzésében fordult elő. Az újságok hasábjairól vagy a hetilapok oldalairól ridegen távolmaradt a költő jóhangzásu neve.

Ez már sehogyse tetszett Reisz Gyulának, mert nem illett bele abba az elgondolásba, hogy csak az igazi tehetségeket kell segíteni.

Egy szép napon aztán addig járt a korszó a kutra, amíg eltorított. Reisz Gyula megvárta illedelmesen, amíg a második számu kávé és a velejáró hat kiírt elfogyott, azután odalépett a költői hírnévre vágyó fiatal óriáshoz és kedves közvetlenséggel szólította meg:

— Kedves mester! Legyen szíves közölni velem, hogy miért szik ilyen sok kávé. — már a 198-nál tartunk.

A költőjelölt zavartan magyarázta:

— Tudja, Gyula mester, én nem tudok kávé nélkül írni. Nekem a kávé adja meg a költői ihletet.

Amire Reisz Gyula végtelen komolysággal felelt:

— Balzac urnak is a kávé adta! Én ismerem a költőt és író urak kabalát. Tudom, hogy Schiller ur ihlete csak a rothadt alma szagától kapott szárnyra. Tudom, hogy Szomaházy ur csak kávéházban tud írni, Ady ur csak hajnalban, Krudy csak kis korcsmában, Mark Twain ur csak ágyban kapta meg az ihletet. De kedves mester, az egészen rossz üzlet, hogy mindig ön issza a kávé és folyton én irjak. Próbálja meg már ön is egyszer az írást.

Az igazi nagyokkal szemben talán soha senki nem viseltetett olyan tisztelettel, mint Reisz Gyula. Vasárnap esténként jelent csak meg a New York kávéházban Linek Lajos mester, a nagy festőművész és helyet foglalt a középen álló diszasztal első székén. Az volt a Linek helye és páratlan tehetsége azt meg is érdemelte. A Mestert mindig maga Reisz Gyula szolgálta ki és mikor távozás előtt fizetni akart, az aranyos lelki főpincér szinte megbotránkozva mondotta:

— Ne alázzon meg Mester azzal, hogy pénzt kínáljon a vendéglátásért. Ne rontsa le a megtiszteltetés értékét.

Linek mester kezét szorított Reisz Gyulával. Tudta, hogy minden újságíró szereti és jól esett neki ez az egy ember, aki ennyire tisztelte. El-elbeszélgett vele, faggatta, vallatta:

— Ugyan mondja meg Reisz mester, ismeri-e maga azokat az embereket, akiknek olyan jó szívet hitelez?

Reisz Gyula igen nagy zavarba jött, úgy, hogy nem tudott felelni a kérdésre.

Linek Lajos mester azután gondolt egyet és elkezdte mesélni a maga kedves, egyszerű modorában:

— Ez a Reisz Gyula is olyan, mint az egyszerű baloghfalvi palóc, aki két ökröt hajtott eladás végett a losonci vásárra és akit hazajövet megkérdezett a felesége:

— Hát eladta keed az ökröket?

— De el ám!

— Hogy adta keed?

— Háromszáz forintért.

— Hát a pénz hol van?

— Jövő vásárra ígérte meghozni.

— Honnan való és hogy hívják azt az embert?

— Ej, aki áldója van, biz azt elfelejtettem tőle megkérdezni!

De a fiatalság segítésén kívül más érdeme is volt Reisz Gyulának. A magyar szabadelvű gondolkodásnak lapját, a Magyar Hírlapot a kormány felvásárolta és Márkus Miska kezére adta. No, Márkus Miska kétségtelenül elsőrendű szerkesztő, kiváló újságíró, de a szabadelvűségtől messzebb állott, mint Makó Jeruzsálemtól. Az új irányba törekvőknek, a haladóknak ezzel megszűnt a napilapja. Próbálkoztak egyideig az Egyetértés nevű haldokló napilappal, majd kimonadták a nagy szót, hogy új és külön lapot kell alapítani.

Meg lett volna ehhez minden, főleg akkor, mikor az országos hírnevű Martin József hajlandóan mutatkozott arra, hogy az új lap, "A Világ" szerkesztését elvállalja Purjesz Lajossal egyetemben, munkatársak se hiányoztak, csak éppen pénz dolgában állottak szegényen. Ott tanakodtak a New York kávéház egyik sarki asztalánál, hajnal felé, mikor már csak az igazi éjjeli baglyok maradtak fenn, amikor egyszer csak odalépett Reisz Gyula és engedélyt kért, hogy leülhessen.

— Elfárad az ember az egész éjszakai álldogálásban, szaladgálásban. Okosabban tudok majd beszélni, ha én is ülhetek.

Yartin maga mellé ültette, megvárta, amíg megívott Reisz Gyula egy pohár szilviumot, csak azután kérdezte:

— Mit hoz nekünk, Gyula mester?

Reisz Gyula azután csendesen, szinte alázatosan kezdett beszélni.

— Nagyon kis emberke vagyok

én ahhoz, hogy a szerkesztő urakat tanitgassam valamire. Jobban tudják a szerkesztő urak nálam, hogy mi történt akkor, amikor a magyar tudományos akadémia alapításáról volt szó. Megvolt ahhoz minden: a tudósok, az írók, a művészek, csak éppen a tőke hiányzott. És akkor váratlanul felállott egy bécsi huszárkapitány, a nagy Széchenyi István gróf és azt mondotta, hogy mivel az akadémiának ő se eszt, se tudományát, se írói tehetségét nem adhatja, odaadja birtokainak két évi jövedelmét erre a célra. Megkérdezték tőle, hogy hát akkor ő miből él meg és Széchenyi azt felelte:

— Majd eltartanak engem a jóbarátaim.

Megpihent egy kicsit itt Reisz Gyula, majd elpirult és szeliden folytatta:

— Én kérem alássan se gróf, se Széchenyi nem vagyok. Én csak a New York kávéház főpincére vagyok, de adok az uraknak huszezer koronát, hogy az új lapot meg tudják alapítani.

Purjesz Lajos adott váltót a pénzről, amit még aznap meg is kapott és az új napilap csakugyan megszületett.

Hire ment persze a dolognak és a legközelebbi vasárnap este Linek Lajos mester magához intette a New York kávéházban a főpincért és megkérdezte tőle:

— Mondja csak, Gyula mester, hát most miből él meg két évig?

Amire Reisz Gyula habozás nélkül felelt:

— Ne aggódjék miattam, Linek mester ur. Majd eltartanak engem az — adósaim!

MÁRCIUSIG SZÁRAZ WEST VIRGINIA

Bár a szavazók százezer szótöbbséggel West Virginiában a prohibíció eltörlésére szavaztak, italt csak március elseje után lesz szabad az államban árulni.

Tilos lesz szalónt felállítani, mert ahol az italt árulni fogják, ott azt nem lesz szabad elfogyasztani.

»»» HA ÖNNEK »»»

LEVÉLPAPÍR BÖRITÉK NÉVJEGY

— vagy bármilyen NYOMTATVÁNYRA VAN SZÜKSÉGE

«» «» HA EGYLETÉNEK «» «»

Plakát - Mulatsági meghívó - Belépti jegy - Lunch ticket - Nyugtakönyv Alapszabály - Jubileumi könyv vagy Diszalbumra van szüksége FORDULJON HOZZÁNK BIZALOMMAL Ujságot - Könyvet - Nyomtatványt ne rendeljen, míg tőlünk ajánlatot nem kér UNION LOKÁLOKNOK MINDENFÉLE -- NYOMTATVÁNYT KÉSZITÜNK -- OLCSON - IZLÉSESEN - PONTOSAN készít és szállít

Mindenféle Nyomtatványt az ország bármely részébe

- LAPUNK NYOMDÁJA -

EZ SEM MEGOLDÁS

Minthogy az erőszakot nem kis gyermekeken, hanem fiatal nőkön követte el minden esetben, ennél az emberről nem is kellene, nem is lehet nemi aberrációról beszélni.

Egyszerűen arról van szó, hogy ez a huszonhárom éves ember nem képes leküzdeni, vagy korlátozni azt a természetes ösztönt, amely a himet a nő mellé vonzza vagy üzi, huszonhárom éves korában.

A gazdasági keretek nem adják meg neki a nősülésre az alkalmat, a prostitúció üldözése és törvényen kívül való helyezése nem engedik meg még azt sem a számára, hogy ezen a szomorú módon szerezzen kielégülést magának.

A társadalom, amely a nősülést nem teszi lehetővé a mai gazdasági helyzetben, a prostitúciót a legnagyobb képmutatással üldözőbe vette, ami által drágává és az egészségre nézve veszedelmessé csinálta, s így az életerős, nemi indulatokkal telt fiatal emberek még félig-természetes nemi életre sem kapnak alkalmat.

A rossz akarat se értheti félre ezeket a sorokat, amelyek NEM a prostitúció mellett akarnak lándzsát törni és azt csak mint a szükséges legrosszabb eshetőségeket tárgyalják.

De minden esetre ez is sokkal jobb lenne, minthogy egészséges fiatal emberek kénytelenek az erőszakhoz nyulni, mert megnoisulni nem tudnak, nősülés nélkül meghallgatásra nem találhatnak, s más utat nem hagytak nyitva a számukra.

A társadalom a házasságon kívüli nemi életet ezerféle eszközzel gátolja, s majdnem lehetlenné teszi azt a nőt, aki arra mégis hajlandó. Ugyanazoknál az okoknál fogva hajlandó a legtöbb esetben, amelyek a férfit az erőszakra szorítják. A házasság lehetetlensége üzi azokat is a "ültött" szerelem útjára.

Az orvoslás kétféle lehet és amíg azt felismerni nem akarják, addig egyik börtönt a másik után építhetik, s mégis találkozunk sok ilyen esettel.

Vagy gazdasági változás, amely lehetővé teszi a legszegényebb embernek is, hogy millió féle lemondás és állandó rettegés nélkül családot alapítson magának, vagy olyan társadalmi felfogás, amely megengedi és lehetővé teszi a házasságon kívül is a nemi életet, a szerelmet.

A képmutatók, az erkölcsvadászok, s különösen az öregebbek mindkét táborból, kiálhatnak amennyit akarnak arról a butaságról, hogy kettő is megélhet abból, amiből egy ember sem tud megélni. Tudja mindenki, hogy ez szemenszedett hazugság.

Millió és millió embernek nincs egyáltalán munkája, bár benn vannak abban a korban, amely megkívánja a nemi életet, ha egészségesek akarnak maradni.

Milliók épen csak annyit keresnek, hogy a leghalálosabb küzdelmek közt tudnak magánosan is létezni és ezektől nem várhatjuk azt az erkölcsi bátorságot,

hogy családot alapítsanak maguknak.

Heti tizenkét-tizenöt dollárból magános egyén is alig képes létezni, hogy merhetne hát, aki ennyit keres, vagy mondjuk aki husz dollárt keres, családot alapítani magának. Ha megtenné, akkor el lehetne könnyelműségért itélni.

Magánosan valahogy elvergődik a fiatal ember ilyen keresettel — ami azonban csak a legritkább esetben biztos és állandó — de lehetetlen belőle házibért fizetni, asszonyt, ruháztatni és gyereket nevelni.

Majdnem azt mondhatnánk, hogy erkölcsatlenség heti tizenkét dolláros keresetre nősülni és nem tudjuk erkölcsös dolog-e azt heti husz-huszonöt dollárral megtenni, ha az ember soha nem tudja, hogy mikor vágathatják ki minden figyelmeztetés nélkül a munkából.

Tisztesseges keresetet, a kereset emberi számítás szerint való biztonságát kell nyujtanunk a felseledült ifjuságnak, ha meg akarjuk engedni, vagy lehetővé akarjuk tenni, hogy családot alapítson magának.

Ha azonban ezt nem akarja a társadalom megtenni, akkor revidálni kell a házasságon kívüli nemi életről a felfogását és azt meg kell engedni.

Valamelyik nagyon komoly pap-tudós azt írta, mikor Oroszországból tavaly visszatért, hogy az orosz nép azért boldog, mert a nemi repressió béklyóját levették a válláról.

És bár nem ítélt véglegesen a dologban, hiszen az orosz berendezkedés ma csak kérdése kísérlet, megállapította mindjárt azt is, hogy hazugság volt, amit a külföldi lapokban össze írkáltak az orosz "erkölcsatlenségről", mert olyant ott nem ismernek.

A házasságon kívül megengedett nemi élet nem csökkentette a házasságok számát, a válások számát aránylag kevéssé emelte és a gyermekszülés sem csökkent közelről sem olyan arányban, mint például minálunk, ahol a gyermekáldás korlátozását, annak tanítását megtiltják.

El lehet képzelni egy olyanféle megoldást is, amilyen Oroszországban próbál a nép találni magának, de természetesen sokkal üdvösebb, egészségesebb lenne és sokkal kevesebb megrázkódtatással járna a régi erkölcsi felfogásnál maradni és a házasságot tenni lehetővé a fiatal népeknek.

Erről kellene ankétezni, erről kellene intézkedni, nem pedig arról, hogy a fiataliságnak az ucakára, sikátorokra és az automobílokba szorított természetes öszteneit ezentul herakják a — börtönbe. Mert elég börtönt úgy sem tudnak csinálni, amíg nem keresnek és nem találnak természetes megoldást.

Azonkívül a börtönökkel nagy mértékben azt is elérik, hogy a természetes nemi indulatokat természet ellenes utakra fogják terdelmek közt tudnak magánosan is létezni és ezektől nem várhatjuk azt az erkölcsi bátorságot,

MIKOR IGAZA VAN BRISBANE-NEK

Arthur Brisbane, a Hearst lapok kivénült primadonnája talán a legaljasabb újságírója ennek az országnak.

A közönytégét napról-napra változtatja és míg a tőzsde boom alatt milliókat csábított a tőzsdékre, azzal a slogan-nal, hogy "don't sell America short" később állandóan a veszteséket gunyolta.

Mikor a Florida boomra összeküldtek, akkor is ő verte a nagyharangot, amely az áldozatokat hívta abba az államba.

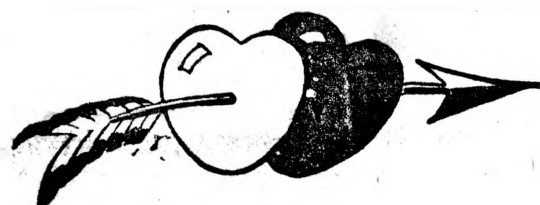
Néha azonban még Brisbane is meglátja, sőt nagynéha meg is írja az igazságot.

A mult héten rámutatott arra a különös furcsaságra, hogy amíg senkinek nem jutott eszébe tiltakozni, hogy tucat milliárdnyi

adósságokkal terhelték meg a nemzetet, hogy a pénz "hü szövetségeseinknek" adhassák, addig ma nyavalyatörést kap a nagytőke, mert rongyos pár száz millió terhet jelent a nincstelenek ellátása.

Persze, a szövetségeseink által kölcsön vett milliárdokat arra használták, hogy a hazafias Morgan és a többi bankár cégeknek az adósságaikat megfizessék és azért volt akkor hazafias kötelesség, hogy Wilson a nemzetnek minél nagyobb adósságot csináljon.

Amit azonban egy éhező, rongyos amerikai polgárnak oda vetnek, az nem vándorol azonban a bankárok kasszájába, az tehát óriási veszedelem a honhazára.

MEGSEBZETT -- SZIVEK --

REGÉNY

(Folytatás.)

Bános, 1880 j.l. 31. — Irmád.”
A főhadnagy idegesen vette fel az utolsó levelet:

“Edes szerelmem!
Nagyon sokat szenvedek, hogy nem láthatlak, csak olyan hosszú időközökben és átkozom az életet, a sorsot, amely elválasztja a szerető szíveket egymástól. Én ilyen állapotban már nem mehetek sehova és így türelmesen kell várnom azt a végtelen hosszú időt, míg Te ezt pontosan betartva, megjelenhetsz nálunk feltűnés nélkül. Tudom neked is nehezen esik, hogy gyakrabban nem láthatsz, de mit te gyünk, ha nem akarjuk, hogy a mi édes titkunkat felfedezzék. Graacné, ez az áldott asszony, a mi jó angyalunk eljön hozzám és sokszor megvigasztal. Ilyen állapotban szükségem van a nőnek a vigasztalásra, a kedély felidézésére, mert örökké valami halálsejtelelem gyötör, — tudom, — hogy oktanul. Én egészséges vagyok, mindent betartok, amit a doktor parancsol, mi bajom lehetne tehát? Nem is lenne, ha Te közelemben volnál, ha foglalnám a kezét, hallanám a szavad és megölelnék, úgy, nagyon szorosan! Oh Istenem... A férjem nem is sejt semmit és olyan boldog, mióta tudja rólam, hogy anyai örömeimnek nézek elébe. Ha tudná, hogy az édes szülemű angyalkához nekem semmi köze... Ez a miénk! A Tied és az enyém! Ugy-e én édes, jó szerelmem társam.

Bános, 1880 szept. 2. — Irmád.”
Csak halálra sápadva ejtette el a levelet... Aztán újra felvette és az utolsó mondatot elolvasta ötször, tizszer, mintha nem értette volna mit tartalmaz, de szikrázó szemmel, zúgó aggyal konstata, hogy itt áll, az áll, amit ő értett. A Deérnél akkor született gyermeke, Ilonka, az ő apjának a leánya! Neki feltétele volt és most... micsoda végzet, — a menyasszonya...!
Ilonka a feltételeire majdnem a felesége lett...!

A főhadnagy felugrott és fel a szalagát a szobában és az agyán az olvasott dolgok keresztül-kasul cikáztak, vadul, majd szelidebben.

— Ez valami, ez szinte hihetetlen... Micsoda eset!
Aztán a heveskedés után egy székbe rogyott és igyekezett nyugodtan gondolkodni és busan sóhajtott:

— Némely ember a bölcsőtől a koporsóig mindig és mindenben szerencsétlen... Én is ilyen vagyok...!

És töprekedve az olvasottakon, kezdett az agyában rendbe jönni, világossá válni sok minden eddig nem értett dolog. Eszébe jutott Deérné, mikor ő mint kis kadét a beteg ágya mellett állt és a szép asszony magához vonva összecsókolta és bágyadtan sóhajtott:

— Isten áldjon meg kis fiam! Nem látlak többet Elemér! Meghalok! Mond meg ezt az apádnak is...!

Értette már Csák azt is, hogy a mérnöknek mért mondta az apja, hogy “Köszönöm, nagy szívességet tett nekem!” A pár-baja előtt két nappal temették Deérné, aki, mint mondják, gyermekágyi lázt kapott és úgy halt meg s a szegény ember, szívének szerelmese meghalván, végtelen el volt keseredve és örült, hogy elpusztul a kedvesével, — ha a szép mesék igazak lennének, — abba a másik, szebb hazában találkozik...! Tisztában volt már azzal a főhadnaggyal, hogy mit akart mondani apja utóljára. Nem a napsgárban égő faleveleket akarta ő emlegetni végküzködésében, hanem azt akarta mondani, hogy ezeket a leveleket,

amelyeket ő most megtalált, ezeket kell a tűzbe dobni. Ezért mondta, hogy “tüzbe a levelek”. De ki érthette volna ezt meg? Bizonyára elfelejtkezett ezekről az utolsó óráiban és csak a végső percében jutottak az eszébe, hogy a levelek itt maradtak, megtalálhatják s azt az asszonyt, akit úgy imádozott életében, nem akarta kompromitálni halála után sem. És a szegény ezredes bizonyára végtelenül megszenvedett az utolsó pillanatban, hogy az íráskor megsemmisítését nem bírta megérteni.

De ahogy sokáig gondolkozott a tudomására jutott családi titkon, a szívét valami meleg, nagy belenyugvás járta át. Oh, hiszen ez, voltaképpen helyesen van így. Ilonka, az édes, a bájos, neki feltétele. Most értette meg már azt is, hogy mért vonzódtott ő úgy ehhez a lányhoz, mért volt neki olyan kellemes az Ilonkával való társalgás és hogy mért volt nekik mindenről egy véleményük.

Mindez most tisztán és világosan állt előtte. Hogyne lett volna egyforma a gondolkodásuk, mikor ők testvérek voltak, mikor az ereikben egyforma vér keringett.
S eszébe ötlött, hogy ime, majd nőül vette a feltételezt. Milyen csodálatosan keveri a sors az ő kártyáit. Ha ezeket a leveleket meg nem találja, bizonyosan el is veszi Ilonkát. S nagyon nagy szerencsétlenség támadt volna-e ebből? Egyáltalán nem, állapította meg a főhadnagy. Mert az emberek újabbán állították fel azt a szabályt, hogy vérfertőzést követ el, aki közeli rokonaival kel egybe, pedig ez éppen olyan hazugság, mint mind azon szabályok nagyrésze. Amit az emberiség a civilizációval a maga kényelmetlenségére kifundált. Vajjon az ősember törődött ilyesmivel? A görögöknél szinte szokás volt, hogy a fiutestvérek nővéreiket vitték nőül. Ezért pusztul-e a régi görög dicsőség? Bizonyára nem, hanem más olyan dolgokban voltak gyöngék, ami a fokozatos fejlődéssel szemben nem tudta megvédeni őket.

És Deér, a névleges apja a leányának? Ime egy példa, — gondolta Csák, — hogy minden érzelmekben meg lehet csalni bennünket. Deér. Ilonkát kis gyermekkorától kezdve imádoja és Ilonka is az apját. E két embernek hiába mutatnák meg a leveleket, ezeknek az érzelmeik, — legalább hamarosan, — nem sokat változtatna. Sőt talán el sem hinnék. Deér pedig meg fog halni abban a tudatban, hogy Ilon az ő leánya volt és nem lesz megcsalva, mert nincs megcsalva az asszony, akit az álmai a sirjáiig csálnak.

Csáknak egyszerre meleg sugár hullott a szívére, a szívére, melyet az utolsó időkben, — úgy érezte, — valami korán jött fagy dermesztette meg. Fáni jutott eszébe.

S most, hogy a lelkét a jégpáncél alól kiszabadulni érezte, mikor tudta, hogy Ilonka nem lehet a neje, mert hozzá más lányok fűzik, régi elfojtott szerelme Fáni iránt, mint a visszazsúrtított folyó, amely kitör a gátját, zúgva, rohanva tört előre és ki akarta pótolni azt a tértelenséget, amelyre eddig gátjai kényszerítették. Csák diadalmasan ujongott fel a lelke mélyén és a percben elhatározta, hogy Fánit a magáév teszi bármilyen áron, bármily küzdelmekbe kerül is szerelme tárgyát visszaszerezni. Elválasztja a férjétől! Hitt is benne, hogy az az asszony, akinek minden szidobbanása most is az övé, örömrépesen fut a karjaiba és mitemm törődve a világ véleményével, lesz ereje, merni fog, boldog asszonnyá lenni.

Csák egy vastag papirtekercsbe csomagolta gondosan a leveleket és íróasztala fiókjait bedugdosva, a csomagot a felső fiókjába zárta, mitemm törődve a szerződéssel, amelyet meg akart találni. Valami régen nem érzett jókedvvel, ruganyossággal és derült kedéllyel ment át a Györgyevics lakosztályába. Kihuzta az ágyból az alvó hadnagyot és mulatni hívta.

Olyan kitörő jókedve volt, hogy ez, az álmosan öltözködő Györgyevicsnek is feltűnt.

— Mi jelt, főhadnagy ur, talán valami főnyereményt fogtál fölön, hogy olyan vidám vagy?

— Bazil, — ölelte meg tularadót boldogsággal Csák Györgyevics, — ezután nem látsz bucsulni! Megváltozott a világ! Boldog ember leszek!

— Na, valahára, — mondta Györgyevics szivarra gyujtva, — ideje is. Olyan savanyu voltál mostanában, mint a nagynéném levelei, amelyekben arra oktat, hogy szokjak le a lumpolásról. Hát gyere főhadnagy ur, — rikkantott egy nagyot a hadnagy. — szokjunk le a lumpolásról!

— Gyere rá, aki ragyogó van! Ma nagy ricsaj lesz! Ma feltámadtam, rá! Mert tudod-e, hogy én meg voltam halva?

— Aki én bennem hisz, ha meghal is, él az, — mondta Györgyevics és felkötötte a kardját. — Mehetünk, főhadnagy ur!

Csák főhadnagy az óriási muri után, melyet állítólag feltámadás, sőt ujjászületése öröme rejtett, muzsikaszó mellett ült meg, reggel elment a fiatal tisztokkal hidegfürdőt venni. A fürdőből pedig ki a pályára, az utolsó tréningre a versenyek előtt.

Györgyevics levelet kapott Fánitól, amelyben azt írta, hogy lehet, eljön a versenyre.

A főhadnagyot ez még jobb kedvre hangolta.

Csák olyan jól érezte magát, mint még soha. Egy csöppetsem volt se fáradt, se álmos. A nap-sugaras meleg őszi délelőttön, mint a szellő suhant a pályán erre-arra, gyönyörű szép fekete kancáján, amelynek mind a négy lábán alól fehér volt a szőr. Fehér harisnyát hordott a szép Rozina.

A Gyöngyöm, a rendes hátas-lova a korlátoknál, mintha igrigkedett volna a Rozinára, hogy a gazdájukat most a másik röpti. Folyton nyert, addig, amíg Csák, igen pompásan végezve a maga tréning számát, a korlátokhoz nem ment és át nem ült a Gyöngyömré.

A Rozinát lecsutakolták és pihenni vitték, mert délután neki kell megnyerni a Fáni-díjat.

A tisztok lármában tárgyalva a délelőtti tréninget, a város felé üggettek és az Arany Szarvasba mentek társasbédre.

Délután két óraker szörnnyre, illetve kocsi. Lóra omnibuszra és helyiérdekű vonatra kelt az egész Bános. A remek őszi idő kedvezett az ünnepélynek. A tribün majd leszakadt a nyáriasan tarka, pompás ruhájú szép leányok, asszonyok alatt. A katonasereg folyton szólt és az emelvény messziről úgy nézett ki, mint egy pompás virágcsokor.

Elkezdődtek a versenyek. A fiatal tisztok kitétek magukért. Soknak ott ült a jövődöbelije is és inkább meghalt volna, semmint ne győzzön.

A favoritok ugyszólván minden számmal győztek.

Most Csák következett.
Egy óriási magas virágos lugast kellett neki átugratnia. Akik ismerték a főhadnagyot, hogy milyen lovas, egy csöppet sem kételkedtek benne, hogy ezt a remek ugrást meg nem teszi ő alatta a kitűnő lova.

Folytatjuk.

Most egy másik betegsegélyző

Felvilágosítás a “National Accident Society”-ről. - Tessék ezt a cikket kivágni és eltenni

Majdnem minden héten újabb meg újabb “policy”-kat küldenek hozzánk előfizetőink, akik a különböző olcsó angol biztosítóknál kötvényt vesznek. Mi szívesen adunk felvilágosítást és szívesen fordítjuk le azokat, ahányszor arra szükség van. De felesleges munkát senki nem szeret végezni és azért arra kérjük azokat, akik ilyen biztosításra gondolnak, hogy ezeket a felvilágosító cikkeket őrizzék meg és ha ügynök jelenik meg házuknál, nézzenek utána, hogy irtunk-e már az illető társaság felől. Akkor legalább nem utólag kérdésoskodnak, mikor már a tagságdíjat lefizették, hanem előre.

Azt kérdezte tőlünk egy Lynch-i előfizetőnk, hogy milyen a “National Accident Society” amelynek a kötvényét lefordítás végett beküldte.

Mindenekelőtt szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy ez a Springfield, Ill.-ban székelő egyesület a törvény keretein belül, annak jóváhagyása mellett és a megfelelő biztosítási hatóság felügyelete alatt működik.

Amit a kötvényeiben megígér, azt be is tartja és ebben a tekintetben semmiféle kifogást nem lehet ellene emelni. A kötvényei világosak, azokat könnyen megérti mindenki, aki ért jól angolul.

A társaság utazó ügynökei nem árulnak zsákban macskát, de nem mondják meg azt, amit nem kérdeznék tőlük, annál is inkább, mert a policy-n minden fel van tüntetve.

És ha az angolul nem értő bevándoroltak a kötvényben nem azt kapják, amit remélnék, csak magukat szabad nekik okolni.

Mert hogy a legtöbb angolul nem tudó egyén nem azt kapja, amit remél, azt előfizetőink leveleiből határozottan látjuk.

A fentírt társaság például a kötvények frontján szép vörös betűkkel azt írja, hogy balesetből kifolyó halál esetén a 10 és 50 év közti biztosított feleknek ezer dollárt fizetnek, az 50-60 közötti tagoknak 800 dollárt adnak és a 60 éven felüli tagok után 500 dollár biztosítást fizetnek.

De csak a harmadik szakaszban és sokkal szerényebb betűkkel tartják szükségesnek megjegyezni, hogy a biztosítás keltétől hat hónap alatt ezen összegeknek csak a negyedrészt adják meg, amit aztán minden három hónapban tíz százalékkal emelnek.

Betegsegélyt csak abban az esetben fizetnek, ha a biztosított fél állandóan a lakásán vagy a kórházban fekvő beteg, tehát ugynevezett fennjáró, vagy kiharó betegnek segélyt nem adnak. Megkivánják, hogy a beteg legalább hetenként kétszer orvos vizsgálja. Az első évben betegsegélyt csak hat hétre, a másodikban tizenkét hétre és azontúl egy-egy évben csak tizenhat hétre fizetnek.

A balesetekből származó betegsegélyeket még tovább korlátozzák, mert minden előre elképzelhető balesetre egy meghatározott összeget fizetnek, akár-hány hónapig vagy évig beteg az illető és arra vagy az abból származó bajokra több segélyt soha nem adnak. Minthogy például egy teljes koponyatörés esetén a összes segélyek korlátozva vannak hetvenöt dollárra — és ez a legmagasabb összeg az így engedélyezett sérülési segélyben, — bizony megállapíthatjuk, hogy a kötvény hatodik paragrafusa kijátssa a negyedik paragrafusban megállapított betegsegélyeket.

Aki betegség következtében természetes halállal hal meg, az csak száz dollár temetési költséget kap, az összes segélyek fejeében.

Nem adnak segélyt a szifilisz-ből, terheltségből, nemi betegség-

ből, italból vagy bódítószerekből származó bajokra, a nemi szervek vagy az azokkal összeköttetésben levő betegségekre és bajokra és női bajokra, valamint szülésre.

Mind a segélyek csak férfiakra vonatkoznak és nők azoknak minden esetben csak a felét kaphatják.

Ha valaki az alább megnevezett betegségekből halna el, csak a biztosítási összegek egy-ötödét fizetik utána és ha valaki ezen betegségekből szenved, csak a segélyek felét kapja és azt is csak négy hétre; máj vagy vese-bajok, szívbaj, bright disease, anémia, tuberculosis és krónikus betegségek.

Mindezek után nagyon csálódik, aki azt hiszi, hogy most már tisztában van a segélyösszegekkel, amit ennél az egyesületnél fizetnek, mert arra nézve semmi biztos ígéretet nem tesznek.

Az egyesület kivetés után adozza meg a tagságot és az igazgatóságnak joga van havi egy dollárt kivetni, ezenfelül pedig évi négy dollárt az ügyvezetésre.

Amennyiben pedig a kifizetni való többre rugna, mint ilyen

alapon a bevétel, akkor a biztosított felek nem a megígért összeget kapják, hanem a bevétel arányosan szétvetik és szétosztják köztük és azt végső kielégítésnek el kell fogadni.

Ha teszem azt, a kifizetni való csak a felét vennék be, akkor a felével kell a segélyezetteknek végérvényesen beérni.

De még ezeket az alapszabályokat is joga van megváltoztatni az igazgatóság minden gyűlésén, úgy, hogy a tagság soha nincs tudatában hogy mi történik holnap ezekkel a szabályokkal.

Egy különös intézkedés az együletnél, hogy az ügykezelésre kivetett évi négy dollár tisztán és száz százalékkal a titkárt illeti meg, aki aztán ebből a bevételből fedezi az egyesület költségét. Ha, mondjuk, egy millió tagot tudnak toborozni, akkor négy millió jut évente a titkárnak, amiből a költségeket fedezi, de ha a kivetés nem elég a segélyre akkor ő ebből a négy millióból egyáltalán nem tartozik a hánvos segélyekhez pótolni.

Ismételjük, hogy mindezeket a kötvényeken nagyon alaposan elmagyarázzák, csak az a baj, hogy

TÖBB LESZ A MUNKA

A választások után többé az “ület” vagyis a tőkés osztály nem panaszkodhatik, hogy “bizonytalanságban” kénytelen dolgozni, mert most már biztos, hogy hat évig az új deal nevében fogják kormányozni az országot.

A nagyitöke most már kénytelen-kelletlen co-operál az elnökkel és a munkát azonnal minden vonalon megkezdi.

Ezt a hangulatot a választás utáni napon már éreztük, a tözsdén erősen felszöktek az értékek és a mult hét végefelé már a nagyobb ipartelemek mind nagy rendelkezésekkel kecsekedtek.

Ez természetesen azt jelenti, hogy a munka a bányákban is megindul és amit régen jeleztünk, végre valóság lesz és a következő hetekben már jóval erősebben fognak dolgozni.

azt az angolul nem tudó magyarok nem értik.

A magyarok csak azt tudják a legtöbb esetben, hogy ezeket a biztosításokat nagyon olcsón árulják és azt hiszik, hogy azok olcsóbbak a magyar együletnél, pedig valójában drágábbak.

Hirdessen Lapunkban

A REMÉNYSÉG KÖNYVE

LESZ LAPUNK JÖVŐ ÉVI NAGY NAPTÁRA, AMIN AMERIKA ÉS MAGYARORSZÁG LEGJOBB ÍRÓI MÁR DOLGOZNAK

Nem elfelejtett írók kiollózott öreg írásai, hanem

MAGYAR ÉS AMERIKAI MAGYAR ÍRÁSOK SOROZATA

tölti meg a kétszáz oldalnál nagyobb könyvet, amely különb lesz minden más eddig megjelent amerikai magyar naptárnál.

szentimrei Mária
Barta Andor
Fáy-Fisher Andor
Roboz Hugo
Szabó László
Kemény György
Pólya László
Szarvas Pál
Polgár Sándor
Dr. Gerenday László

Rubio
Pálos Ernő
Gondos Sándor
Melicher Endre
Neményi Ernő
Kelemen János
Dr. Gáldonyi Miklós
Orosz Antal
Himmler Márton

és rajtuk kívül még egy tucatnyi hazai és amerikai magyar író dolgozik rajta, hogy olyan értékes naptárt adjanak lapunk olvasóinak, ami egyaránt értékes emlék és kedves olvasmány lesz otthonukban.

Szentimrei amerikai-magyar regényei, Szabó László remek versei, Dr. Gerenday László realisztikus életképei, Barta Andor életerős írása, Kemény, Pólya és Sarvas költészete, Roboz írása, Gondos Sándor meséi élénk változatot hoznak Neményi egyszerű gazdasági szakírása, Orosz amerikai-magyar meglátásai, Kelemen életképei és Melicher történelmi kutatásai mellé. Gáldonyi Miklóst, a bölcsész-orvost szeretettel olvassa és hallgatja a lap intelligens olvasó közönsége, mely Rubio és Pálos szépírásait is örömmel veszi. A

REMÉNYSÉG KÖNYVÉBEN

meg lesz írva nagyjából a Roosevelt kormány jövő évi programja, amelyben gondoskodni fognak a munkátlanokról, a szegényekről, az öregekről és amely biztonságot hoz az öregkortól rettegő munkásnak.

ÉVEZREDEK ÁTKOZOTT FÉLELMÉT TÁVOLITJA EL

Roosevelt nagyszabású szociális javaslatával, amit januárban fognak benyújtani a congressusbaan, de amelynek ismertetése már benne lesz a

REMÉNYSÉG KÖNYVÉBEN

A közismert “Hetí Szemle” írója adta ki és írta meg tavaly az “Uj Deal Könyvét”, amelyben a NRA és a Roosevelt kormány többi első alkotásai voltak ismertetve és magyar nyelven hasonló alapossággal, egyszerűséggel és érthetőséggel az új dealról még nem írtak. Ugyancsak a “Hetí Szeme” krónikása írja meg azt a nagy szociális programot, amely a jövő évben reménységet és biztonságot hoz minden nyomorgó, rettegő, legázolt és megfáradt szegény embernek. Közismert tény, hogy Magyar-Amerika írói és újságírói közül a “Hetí Szemle” írója áll a legszorosabb érintkezésben Washingtonnal és biztos lehet benne mindenki, hogy a “Reménység Könyvébe” irt információk tényeken fognak alapulni.

KÜLDJÖN BE 25 CENTET ÉS MEGKAPJA IDEJÉBEN

A REMÉNYSÉG KÖNYVÉT

LAPUNK JÖVŐ ÉVI NAGY NAPTÁRÁT

amely valóban új reménységeket hirdet, új bizonyosságokat ígér a csüggedt embereknek.

MAGYAR Bányászlap

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

Published by Associated Hungarian Weeklies of America
8502 WEST JEFFERSON AVE DETROIT, MICHIGAN
TELEPHONE: VINEWOOD 1-8222

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
The only Hungarian Miners' Journal in the United States

Subscription Rates: In the United States \$3.00 — In Europe \$4.00
Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$3.00 — Európában \$4.00
Egyes szám ára 6c. Single Copy 6c.

Megjelenik minden csütörtökön Published every Thursday

ANDREW FAY FISHER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak
The Hungarian Miners' Journal is written for Miners of Miners
by Miners

21

Entered as Second Class Matter at the Post Office at Detroit, Michigan
Under the Act of March 3, 1879.

ETTEK VAGY NEM ETTEK ?

Magyarország közvéleménye és a magyarországi újságok hététek tárgyalják, hogy a pécsi éhség-sztrájk alatt ettek-e vagy nem ettek a bányában maradt bányászok.

Az idegen nagytőke birtokában lévő Dunagőzhajózási Társulat igazgatósága már a sztrájk napjaiban is nyilatkozatokat adott a lapoknak, hogy a bányában maradt bányászok bőven el voltak látva étellel.

S hogy ezt a nyilatkozatot igazolják, ők maguk követtek el mindent, hogy igazán éhség-sztrájk legyen a bányában.

A társulat üzletében csak a havi fizetésért dolgozó alkalmazottaknak adtak el élelmiszert és az örök tucatjai vigváztak a bánya minden szájánál, hogy véletlenül egy falat kenyér, egy korty ital ne jusson le a bányába.

És amíg így voltak rajta, hogy kiéheztessek a bányászokat, addig propagandát, s minden jel szerint hazug propagandát csináltak a munkások ellen, mikor azt állították, hogy volt elég élelmiszer a bányában.

Még a sztrájk befejezése után is ragaszkodtak ahhoz az állítás-hoz és az egyik hivatalos bulletinben azt hazudták, hogy azon egyetlen tárnában két mázsa élelmet találtak, mikor a munkások már kivonultak a bányából.

A hazai szakszervezet természetesen bebizonyítja, hogy ez az állítás hazugság, mert a szegény pécsi bányások házaiban összesen sem volt két mázsa élelem, nemhogy annyi 'maradék' lett volna a bányában a sztrájk után.

Rámutattak arra a letagadhatatlan tényre, hogy a bányászok tucatjai járnak sem tudtak, annyira le voltak csigázva az éhségtől s hogy a napokig tartó sztrájk alatt az anyák, a feleségek, a gyermekek örjöngtek a bánya szájánál a kétségbeeséstől, mert tudták, hogy a bányászoknak nincs mit enni.

És nem kellett rámutatniuk azokra a szegény emberekre, akiket fél- és egész örülten hoztak ki a mélységből.

Valószínű, sőt bizonyos tehát, hogy a Dunagőzhajózási Társulat hazudott, mikor az éhség-sztrájk bámulatra méltó hőseit rágalmozta, de — voltaképpen nem is fontos, hogy ettek-e vagy nem ettek a bányászok.

Ha ettek volna, sokkal helyesebben tették volna és ha lett volna mit enniük, akkor bizonyára gondoskodtak volna a sztrájkvezérek, hogy ne haljanak éhen a bányászok.

Végre a pécsi szerencsétlen bányászok ügyében nem az volt a kérdés, hogy éhezzenek-e vagy meddig tudnak éhezni, vagy hányan kell elpusztulni az éhségtől, hanem az, hogy két dollárért tartották-e őket hetenként?

A bányatársaság szemtelen propagandája ezt a kérdést ter-

mészetesen nem érintette, hanem mintegy vádolta a bányászokat, hogy komolyan nem is haltak éhen, pedig a társaság mindent megtehetett, hogy ezt a célt elérhessék.

A bányászok sztrájkolni akartak, mert minden okuk meg volt rá, hogy sztrájkoljanak.

De mert tudták, hogy a sztrájkok közt nagyon gyorsan megjelennek a csendőrök, különösen ha az idegen nagytőke diplomáciai nyomást gyakorolhat Magyarországon nemzetközi viszonylatban nagyon gyenge kormányára, nagyon helyesen és nagyon okosan oda mentek sztrájkolni, ahová a puskatus nem tudta őket követni.

Még ha nem akartak volna is éhség-sztrájkot rendezni, még ha nem mázsa-szám, de tonnaszám állt volna az élelmiszer a rendelkezésükre a bányában — ahogy biztosan nem volt nekik mit enni, akkor is okos és helyes lett volna a sztrájkot bent a bányában rendezni.

Ugy látszik, hogy a bányatársaságnak egyenesen fáj a sztrájk ilyen gyenge kimenetele, mert elvárták volna a bécsi meg a londoni nagytőkék, hogy az ézerkészt embernek legalább a fele meghaljon.

Akkor ugyan talán-talán elismerték volna, hogy igazán éheztek a lenyomorodott bányászok, de valószínűleg akkor sem beszéltek volna arról a jól futott és kényelmes igazgatósági palotákban és a lapokban, hogy — mert kívánták heti két dollárért tartani a munkásságot. (Tudni kell mindenkinek, hogy Magyarországon jelenleg semmi nem olcsóbb, mint minálunk.)

Pedig csak ez az egyetlen kérdés a fontos az egész dologban, nem pedig az, hogy ettek-e, vagy nem ettek a sztrájk alatt a bányászok.

Ha nem ettek — és minden valószínűség szerint nem ettek — akkor a bányatársaság a munkások lelketlen kiuzsorázásán kívül bűnös a legaljasabb rágalmozásban is, ami azonban nem lep meg bennünket.

Ha ettek, akkor a pécsi nagy-szerű bányászok sokkal ügyesebbek és okosabbak voltak, mint azt a sztrájk alatt gondoltuk és akkor különösen minden dicsejtet megérdemelnek, akik a sztrájkot rendezték.

PAIN-EXPELLER

Hülésekre követelje a világhírt **HORGONY PAIN-EXPELLERT** A Pain-Expeller minálgy enyhíti a fájdalmat

KILLS PAIN

MÉG MINDIG A MULT

heti választások hatása alatt van az ország és az újságok csakugy, mint a polgárok, a választás várható következményeit, valamint annak egyes részleteit tárgyalják.

Az elnök döntő győzelme természetesen azt jelenti, hogy Rooseveltnél az új deal utján most már nem fog egy pillanatra sem megállni, mert a nemzet többsége fenntartás nélkül, feltételek nélkül rábízta, hogy nagyszerű kísérleteit tovább folytassa.

Minthogy az elnökválasztás előtt nem volt Rooseveltnél alkalma, hogy az NRA, az AAA, a HOLC, a FERA, a PWA és a CWA terveit megismertesse a polgársággal, az ellenzék és a nagytőke folytonosan azt hangoztatták, hogy ezekre a kísérletekre nem is kért, nem is kapott felhatalmazást az országtól s hogy azokat csak egy rettegésben levő congressus a fejvesztettség pillanatában engedte meg az elnöknek.

Maga az elnök sem tudhatta, hogy a sok és hangos, komoly és komolytalan kritika után vele van-e a polgárság és ennek tudható be, hogy nem ment az új deal balra vezető útjain nyílegyenesen előre.

TÖBBÉ SEM AZ ELNÖK.

sem a polgárság nincs kétségben az iránt, hogy Rooseveltnél nemcsak eddigi intézkedéseire, de további kísérleteire a teljes felhatalmazást megkapta.

De szem előtt kell tartani a polgárságnak, hogy mikor az új, nagystílusú intézkedéseket a Fehér Ház és a congressus megkezdte, smét csak KISÉRLETEKRŐL lehet beszélni.

Roosevelt bevallotta őszintén, mikor a kormány vezetését átvette, hogy csodákat nem tud művelni, hogy biztos orvossága nincs neki sem, másnak sem a nyomor megszüntetésére, de MINDENT MEG FOG PRÓBÁLNI s addig fog mindent próbálni, amíg meg nem találja a tömegnyomor ellen az orvoslást.

Éppen ez a merész őszintesége biztosította a számára a szavazók bizalmát, akik torkig voltak a republikánus elnökök tétlenségével és akik még most is csak azt hallgatták a republikánusok és a kiváltságos osztály részéről, hogy a depressió elmúlik magától.

A REPUBLIKÁNUSOK MEGSEMMSÍTŐ

vereségét éppen annak lehet köszönni, hogy egyáltalán nem volt programjuk s míg a kormány minden eddigi ténykedését lekicsinyelték, ők csak a régi, a Hoover félt rendszert tudták ki-nálni a helyébe.

A választások előtt két oldalról támadták a kormányt s közben meghazudtolták önmagukat a kampányban.

Egyrészt — a nagytőke nyomására, mondhatnánk parancsára — folyton azt kiabálták, hogy az "emergency" (rendkívüli állapot) elmúlt már, tehát töröljenek el minden törvényt, amit az új deal adott az országnak, másrészt azonban azt állították, hogy az intézkedések mitsem használtak, a munkátlanság nem csökkent. (Ha ez utóbbi áll, akkor az előbbi nem igaz és akkor az "emergency"-nek nincs vége.)

Nem csoda, hogy a polgárság türelmetlenül félrelökte a republikánus-pártot az új deal útjából és példátlan többséget adott az elnöknek.

Talán olyan nagy többséget, amely nem lesz egészséges és amely magában hordozza a hom-lás közeli csúráját.

OLYAN SÜLYOS VERESÉG

érte a kiváltságos osztályra támaszkodó republikánus pártot, hogy sokan már a mult héten temették azt az országban és ma-guk a párt vezérei is fejvesztet-ten kiabálnak, hogy új program nélkül elvesznek.

Ne téveszen meg senkit az, hogy Michiganban és egy pár New England államban, vala-mint Kansasban mégis republi-kánus tikketet választottak, mert ha ezeket a "győzelmeket" anal-izáljuk, mindnek az okát megtaláljuk helyi dolgokban.

Kansast kivéve, ahol a republi-kánus program minden különös ok nélkül, a saját értékeért győ-zött, minden más államban ki-vül eső okok hozták nekik a győzelmet.

Californiában természetesen a nagytőke hihetetlen és leirhatat-lan erőfeszítése hozta be a republi-kánus állami törvényhozást és kormányzót. Michiganban tisz-tán annak köszönhetők, hogy be-jöttek, mert Michigannek komoly demokrata pártja és komoly demokrata emberei nincse-nek. A demokrata állami tör-vényhozás rémes volt és a párt képtelen volt komoly jelölteket állítani a régiék helyébe.

A New England államokban a republikánusok választottak egy pár kormányzót és szenátort, de a veszteségük a hatvan százalé-kot elérte.

NEM VALÓSZÍNŰ ÉS NEM

is kívánatos, hogy a republi-kánus párt megszűnjék, de bizo-nyos, hogy csak két lehetőség marad a számukra.

Vagy újra sorakoznak azok alatt a radikális zászlók alatt, a melyeket a párt szélein ütöttek le a La Folettek és a Cuttingok s ez esetben a párt radikálisabb lenne a demokrata pártnál és az elnöknel, amit egyelőre nem vá-runk. Vagy utjukra bocsátják azokat a radikálisokat, akik a pártban már voltaképpen nincse-nek és progresszív konzervatív programot adnak az országnak.

Ez esetben olyan érdekes pro-béma-csere történik, amit még kevés helyen vettek észre az em-berek és az újságok.

Régebben a demokrata párt képviselte az államjogokat s egyé-ni jogokat a szövetséges hata-lommal szemben és a nagytőke trusztosító törekvéssével szem-ben.

Mostantól esetleg ezt a sze-repet a republikánusok fogják átvinni. A szövetség hatalmi-központosításával szemben az ál-lam- és polgári jogokat fogják védelmezni és a szocializálás, szövetségi ellenőrzés ellen har-colnak.

Ez esetben talán a republi-kánus nevet megtartják, de a párt régi programjából egyéb nem marad. Hiszen nem is maradhat, ha minden republikánus "vezér" azon sir, hogy sürgős szükségük van új programra.

A DEMOKRATA PÁRT

nagy többsége természetesen egyelőre képessé teszi az elnö-köt, hogy a következő egy-két éven át a congressust uralja, de amennyiben az elnök erősen bal-ra térne, miben nincs kétség, a demokrata párt konzervatív ele-mek, a déliek ellene fordulnak s esetleg a pártból is kimennek.

Akkor megtörténik az a másik furcsa eset, hogy a déliektől a keleti és az északnyugati liberá-lisok a demokrata pártgépezetet elvonnák s azokat rákényszeríte-nék, hogy vagy a konzervatív republikánusokkal alakítsanak új pártot, vagy külön csoportot ké-pezzenek ezután.

A megsemmisítő republikánus vereségnek, a nagy demokrata győzelemnek, a La Folette-ek zászlóbotlásának, a farmer-labor párt minnesotai győzelmének ta-

lán az a legvalószínűbb ered-ménye, hogy egy-két éven belül nem két nagy párt, de apró cso-portok manővereznek egymás-sal a congressusban, ami az európai parlamenteket megölte.

Egyelőre azonban olyan óriási az elnök többsége, hogy ő a tel-jahatalmu ur az országban, mert úgy akarta azt a polgárság.

Az is biztosnak látszik, hogy az elnök most már legalább ujabb hat évre megmarad a Fehér Há-zban s hogy a senátus hosszú évekre demokrata lesz, még ak-kor is, ha közben a párt egyé-b-ként újra megbukna. Mert a se-rátusban két évenként csak a ház-harmadát választják és legalább hat-nyolc év kell hozzá, hogy a demokraták nagy többsége ki-selbbséggé olvadjon.

AZ ELNÖK NAGY GYŐZELME

természetesen a liberalizmus győzelmét jelenti, de hogy ez ne legyen elég figyelemztetés a tő-kének, az ország különböző sar-káiban a radikális programok és jelöltek is bejöttek.

Két-három évvel ezelőtt elkép-zelhetetlen volt ebben az ország-ban, hogy pár év alatt ilyen vál-tozások lehetnek és a nagytőke meg a kiváltságos osztály ugy-látszik, most már megérti, hogy a kiváltságait mindenképpen meg fogják nyírni.

Sinclair californiai bukása nem a radikálizmus bukását jelenti, mert köztudomás, hogy a még mindig irtózatosan erős nagytő-ke minden megfeszített ereje és a választási kampányok minden aljas eszköze kellett hozzá, hogy Sinclair megbukjék.

És bukásában jobban retteg-nék tőle, mint bukása előtt, mert ezzel a californiai osztályharc elintézését nem nyert, sőt fegyver-szünetet sem kötöttek.

A nagytőke minden exponense hangosan sürgeti, hogy azonnal komoly reformokat vezessenek be az államban, mert ha ez nem tör-ténik, akkor Sinclart még egy-szer megbuktatni nem fogják. Egyébként az állami törvényho-zásban a kisebbséget a Sinclair program alapján választott kép-viselők képezik s így a pártot megtartják életben.

WASHINGTON ÁLLAMBAN

nemcsak szinte tulzó radikális jelölteket választottak, hanem egyébként is sulyos csapásokat mértek a szavazók a tőkére.

A villanytrusztot egyik legna-gyobb veresége abban az állam-ban érte, ahol pedig még "arány-lag" tisztességes szolgálatot nyuj-tottak s Washingtonban többé nincs a trusztoknak mit keresni.

Nebraskában megszavazták az alkotmány módosítást, amely ezentul egy-házast törvényhozást biztosít az államnak s ez ellen is kézzel-lábbal harcolt a nagytőke. Kétségtelen, hogy Nebraskát több állam utánozza a közel jö-vőben s Norris ma azt igéri, hogy ilyen reformot fog követel-ni a szövetség ügyeiben is, mi-után a senátus kerékkötője volt minden progresszív reformnak.

Minnesotában a farmer-labor párt Olson újra megválasztotta kormányzónak és Shipsteadet is visszaküldte a congressusba. En-nek a pártnak és ennek a két embernek volt a legradikálisabb programja, jóval radikálisabb, mint Sinclairenek.

Azt ígérték, hogy a közszol-gálati vállalatokat és a FONTO-SABB IPARÜZEMEKET álla-mi tulajdonba fogják átvinni és azok nem a profit érdekében fog-nak ezentul működni, hanem azért, hogy a polgárokat szolgál-ják.

Sajnos, Olsonnak nincs az ál-lam törvényhozásában többsége, de megkísérli, hogy referendum szavazással változtassa meg az alkotmányt ilyen értelemben és

ha az nem is fog sikerülni azon-nal, az államkapitalizmus, vagy államszocializmus magját elhin-tik.

NEM AZ A FONTOS,

hogy Minnesotában egy év alatt vagy öt év alatt a villany-telepeket, a gázvállalatokat, a malmokat és a husvágókat, meg a többi nagy gyárat az állam elvegye, hanem hogy arról kezd-jenek beszélni az országban. És annyit az Olson megválasztásá-val elérték.

A meginduló vita vagy rá-kényszeríti a tőkés osztályt, hogy elégedjék meg tisztességes ha-szonnal, vagy előidézi, hogy ez a kisaiatitási mozgalom mindenütt megindul.

Wisconsinban a La Folettek mindkét párttal szemben győztek és a senátoron és kormányzón kívül hét congressment is vá-lasztottak az új párt ticketjén. A La Folettek programja nem tul-ságos sokban különbözik az Ol-son programmal, legfeljebb nem azonnali kisajátítást kíván, ha-nem előbb a profitot akarja a tő-kétől elvenni.

Louisianában, Arkansasban és Mississippiben hasonlóan radiká-lis embereket választottak min-den elképzelhető tisztségre és a régi, konzervatív Dél fogja a se-nátusnak a legradikálisabb ele-meket szolgáltatni.

ÉS HOGY EZ NEM VÉLETLEN,

azt igazolja Tennessee. Mem-phís városában tizenhét—egy arányban a villanytruszt ellen szavaztak, bár az Electric Share & Bond (Morgan bankház) min-den óriási erejét belevitték a vil-lanytruszt mellett a kampányba.

Ohioan a demokratáknak na-gyban radikális jelöltjei nem vol-tak, ellenben három városban a villanytruszt ellen, városi villany telep mellett szavaztak és a se-nátus legreakciósabb tagját visz-szarendelték Washingtonból.

A konzervativizmus fellel-gvára, Connecticut államban az állami törvényhozás mindkét há-zába szocialista képviselőket is küldtek és mert a két régi párt közt a hatalom megoszlik, a so-cialista kisebbség dönti el eset-ről-esetre, hogy milyen törvé-nyeket engedélyez az államban.

Mindezt betetőzi azonban az, hogy Mellonországban az acél-truszt, a Pennsylvania, a Stotes-buryak, a Gerardok, az Atter-buryak és a Mellonok házában a reakciós republikánus szenátor-

ral együtt az egész republiká-nus uralmat kivágták, ami a ci-vil háború óta most történt elő-ször.

ERRŐL A VÁLASZTÁSROL

tehát igazán megállapíthatjuk, hogy történelmet csinált az or-szágon és hogy nemcsak a "fa-lon levő írást" mutatta meg a tőkének, hanem dübörgő hangon figyelmeztette, hogy az új deal és új igazságszítás előtt nem le-het kitérni.

Természetes, hogy a választá-sok ilyen kimenetele hallatlanul megerősítette a munkásság jogos aspirációit és az American Pe-deration of Labor majdnem min-den észszerű dolgot a congress-sustól megkaphat.

Ha az A. F. L. konzervatív és korrupt vezérei az alkalmommal élni nem tudnak, akkor a mun-kás-szervezet évei meg lesznek számlálva és akkor a családott és becsapott munkásság egy jó-akaratu kormány kezéből inkább a faszizmust választja, ami en-nek a kormánynak nem célja.

A radikális elemek erőre jutá-sa inflációs irányba fogja a tör-vényhozást terelni és ha a dol-lár egyenes le-értékelését az el-nök meg is tudja gátolni, százfé-lé más módját találják majd, hogy inflációt idézzenek fel az országban.

EBBEN A HELYZETBEN

a nagytőke és a kiváltságos osztály csak az elnöknel kereset és találhat menekvést, amit csak úgy remélhet megkapni, ha tel-jes őszinteséggel co-operál a kor-mánnyal.

A választások utáni napok azt mutatták, hogy erre kész a nagy-tőke és végre megindul a mun-ka az országban.

Egy-két hónap alatt az építke-zés és a munka minden vonalon erősen megindul és nem kell töb-bé attól tartani, hogy az tavasz-ra megint megcsökken, mert a nagytőke fél a congressustól és a depressió további fennállása a legradikálisabb intézkedéseket vonná magával.

Maga a kormány is radikális lépésekre gondol és e pillanat-ban egy olyan tervet dobta tárgyalás végett a polgárság elé, amelyről eddig komolyan nem beszéltek, de amit megtesznek, ha a polgárság erősebben elle-nezmi nem fogja.

Azt akarják, hogy segély he-lyett munkát kapjon mindenki és meg akarják ígérni az iparvál-lalatoknak, hogy ha teljes erő-
(Folytatás az 5-ik oldalon)

SZEMÉLYESEN VEZETETT

KARÁCSONYI TÁRSASUTAZÁSOK

MAGYARORSZÁGBA

Indulás New Yorkból a népszerű expressz hajókon

FONTOS!

NEW YORK

DECEMBER 13.

Kitűnő vasúti összeköttetés Hamburgól

BREMEN

DECEMBER 16.

A bromerhaveni kikötőből, a Bremen hajó mellől induló expressz vonat ké-nyelmes utazást biztosít Budapestig.

Felvilágosítást nyújt a helyi ügynök

HAMBURG-AMERICAN LINE

NORTH GERMAN LLOYD

1215 WASHINGTON BLVD., DETROIT, MICH.

"HATOS"

a legjobb magyar pipadohány, 6 ounce csomag 25c

Egy pipa ajándékba minden \$1.00 rendeléssel

Kitűnő magyar cigaretta dohány fontja \$1-50

Kérjen ingyen mintát. — Irjon magyarul

YOUNGSTOWN TOBACCO CO.

228 EAST FEDERAL ST. YOUNGSTOWN, OHIO

HETI SZEMLE

(Folytatás a 4-ik oldalról.)

vel kezdenek dolgozni, a felesleges termékeket átveszi és megfizeti a szövetség. Arra gondolnak ugyanis, hogy ha minden kerék megmozdul és mindenki újra keres az országban, akkor ilyen tultermelés nem áll be, legfeljebb igen kis mértékben.

EREJE TUDATÁBAN

most már a kormány újra megkezdte a munkát, hogy januárban a congressusnak meglegyen a megfelelő munkaprogramja.

Az elnök huszonhét éves bizottságot küldött ki, hogy különösen a munkanélküliség elleni biztosítás és az agkori nyugdíj ügyét tanulmányozzák, mert ezekből törvény lesz 1935-ben.

Egy pár napon belül a TVA nagyszerű programja is nagyobb arányokban bontakozik ki előtűnik és a kormány a St. Lawrence kanális körül és a nyugati vízműveknél is hasonló munkatervet akar csinálni, amelyek ezermillió befektetéseket igényelnek.

Direkt hiteft fognak újabb és könnyebb formában kínálni az üzleti vállalkozások és az építések számára.

Megreformálják az NRA-t, úgy, hogy a szabad versenyt visszaállítják, de megmarad a kötelező minimális munkabérek és a kötelező maximális munkaidő minden fontosabb iparban.

Az AAA bizonyos reformok után megmarad, sőt, mint fentebb írtam, valószínű, hogy a bonus rendszert kiterjesztik bizonyos határig az iparra.

Perkins bizottságot küldött ki, hogy a szegények betegségének az ügyeit tanulmányozzák és országos betegsegélyt terveznek.

KAPORA JÖTT A KORMÁNYNAK,

hogy senátor Borah a segélyezés körüli visszaéléseket támadta, mert hozzáláthatnak, hogy a vizsgálat a legszigorúbb formákban mindenféle meginduljon ebben a dologban.

Késztelen, hogy tizenhét millió egyén segélyezése körül vizsgálják a törvények s hogy a helyi politikai hasznát látták különböző formákban a szövetségi pénzek kiosztásának.

Nagyon jó lesz, ha a graffit ki tudják küszöbölni és egy párat a grafterek közül elcsuknak, mielőtt a segélymunkákat nagyobb arányban fogják felvenni, ami meg fog történni.

Nagyon érdekes, hogy az elnök a segélyezés ügyét a választás utáni napon éppen La Follette

HA NEM FÉL az igazságtól, vázolatosa velem születési csillagvetését

A történelem legrégibb tudománya a csillagászat, amelynek segítségével a tény állapitható meg a jövőre vonatkozólag. Pénzügyi lehetőségek, kálátások a házaságban, barátok és ellenségek teret és egyéb életünk dolgok világítását meg a csillagászat nagy tudománya által.

Vázolatosa velem az Önre vonatkozó születési csillagvetést, amelynek tudatában az Ön egész életfolyamatát megváltozhat a eredményt és szerencsét illető kérésre készen áll a szerencsejósom.

Ígyt. Az Önre vonatkozó születési csillagvetés részleteit az egyszerű formában kapja meg két teljes oldalon. Adja meg felületen a születési időpontját a nevét és címét. A posta és iróközletek feldolgozása mellett egy dollárt és ötmeze levelet a következőképpen:

ORION STUDIO
Dept. B. Box 3928
Cleveland, Ohio.

AMERIKAI KÉSZPÉNZDOLLÁROK KIFIZETÉSE AZ ÓHAZÁBAN JÓTÁLLASSAL

PÉNZKÜLDEMÉNYEIT PONTOSAN ÉS GYORSAN ELINTÉZZÜK POSTÁN VAGY SÜRGŐNYILEG

TÖBB MINT 30 ÉVE SZOLGÁLJUK A MAGYARSÁGOT

THE HARBOR STATE BANK

ALAPÍTOTTA KISS EMIL
FOURTH AVENUE—9th STREET
NEW YORK

senátorral tárgyalta meg, akinek a számára ez felhívás, hogy nem menjen az ellenzékbe a pártjával, hanem tegye lehetővé az elnöknek, hogy a radikális republikánusok segítségével, a konzervatív demokraták ellen a küzdelmet megkezdje.

Az elnök Ecclest nevezte ki a Federal Reserve System kormányzójává a múlt héten, ami már a választások első következménye, mert Eccles a bankárok radikális csoportjához tartozik.

AZ ÜZLETI VISZONYOK

már láthatóan javultak a múlt héten és a fent említett okoknál fogva a javulás most már nagyon sokkal gyorsabb lesz.

A nehéz ipar huszonhét százalékkal volt üzemben, de a Youngstown kerületben az üzem a harmadikét százalékat is elérte. Minthogy az autó gyárak kezdik a rendeléseket leadni, a következő négy héten a nehéz ipar ötven-hatvan százalékos üzemmel fog dolgozni.

Az autópár szintén hozzájárul a munkához és úgy látszik, hogy az elnök programjának ott is meg lesz a hatása. A General Motors bejelentette, hogy ezután minden ikekezetével a munka egyenletesebb elosztásán lesz, vagyis megkísérli, hogy egész éven, vagy megközelítőleg egész éven adhasson munkát a munkásnak.

A department üzletek, a mail-order üzletek és a kiskereskedések egyre emelkedő üzletről számolnak be, nem azért, mert több dolgoznak, hanem azért, mert a munkák kénytelen minden keresetét elvársárolni, annyira le van rongyolva. Ez azonban mégis azt jelenti, hogy a gyár-
ipar is többet fog termelni.

AZ ÁRAK. CSAKUGY, MINT

az értékek, a választások hatása alatt felmentek a múlt héten és félni lehet tőle, hogy a drágaság a közeli hetekben még nagyobb lesz.

Különösen felmentek a termékek árak, a buza, a tengeri, a hus és a sertés, leginkább azért, mert több bizalom van a gazdasági helyzetben és mert a tengeri termés nagyon kicsi lett, behozatalra lesz szükségünk.

Ezzel szemben remélünk lehet, hogy ha az NRA az árak szabályozását kitörli a programjából, akkor az élelmiszereknek kívül valamivel minden hamarsan olcsóbb lesz.

Olcsóbb lesz a ruhanemű, az épületanyag és olcsóbb lesz a pénz, amit a kormány különböző kanálisokon keresztül leszállított kamatlábbakkal akar a forgalomba behozni.

Az elnök szerint öt százalék nagyon magas kamatnak és az ő elgondolása az lenne, hogy körülbelül ilyen haszonnal elégedjék meg a befektetett nagytőke, de a készpénz kölcsönt adják ki három és négy százalékra, ha arra valahol építkezésre vagy beruházásra szükség van.

UGY LÁTSZIK, HOGY A

gazdasági viszonyok fellendítésében elől fognak járni a vasutak, amelyek tömegesen rendelkeznek a "stream-lajn" alapján készülő könnyű kocsiakat és mozdonyokat, hogy ki ne maradjanak a nagy versenyből.

A Union Pacific az első ilyen vonatot a héten a menetrendjébe felvette és a jövő év közepe felé már minden vasutvonal hasonló vonatjáratokat tervez, hogy az utasokat az autó-busoktól és az autókól még egyszer elvonják.

A repülőipar is óriási beruházásokat tervez s mindkét iparnak készséggel ad pénzt építkezésre és beruházásra a kormányunk.

Tisztában vagyok azzal, hogy a munkátlan ember már a jobb időkhöz vetett hitében már sokszor csalódott, ezuttal azonban biztos, hogy a munkaalkalmak tömegesen térnek vissza, mert az "üzlet" végre a "biztonságot", ami után sirt, megkapta.

A biztonság ugyan nem egészen olyan, mint amilyen a tökések remélték, de ma legalább tudják, hogy hat évig milyen program alapján lehet ebben az országban dolgozni.

NEBRASKA ÁLLAM ÉRDEKES

kisérleten kívül két érdekes jelenség van két másik államban.

Arizona kormányzója statáriumot rendelt el, hogy a Boulder Dam által fel fogott víz elosztását meggátolja, mert több vizet akar kapni California rovására öntözés céljára.

Nem valószínű, hogy komolyabb eset lesz a dologból, mert a szövetség rendelkezik anyai joggal és erővel, hogy Arizona illetéktelen követeléseit el tudja lökni a nagy építkezés útjából. (Az építkezés szövetségi pénzen történik.)

Louisianában Long senátor, aki korlátlan ura az államnak, a héten a törvényhozás útján két évi moratoriumot akar adni minden adósnak.

Long nyíltan a vagyon "újra való elosztását" hirdeti és ez az egyik módja annak, hogy közelebb jusson ehhez a programhoz.

Louisianában egyébként adómentesítették mindenkinél a farmját vagy az otthonát, akiknek ez a vagyon nem ér többet kétezer dollárnál, míg Floridában ugyanezt az intézkedést az ötezer dollárnál nem értékesebb ilyen vagyonra szintén meghozták.

NAGY KÁR, HOGY A

választási zűrzavarban az Insull ügyet, a tárgyalást nem kísérték kellő figyelemmel a polgárság.

Mikor az Insull ügyet hétről hétre a polgárság figyelmébe ajánlom, nem teszem ezt azért, mintha annak az öreg crooknak az esetleges elítélését tartanám fontosnak.

A kormány sem azt tartotta fontosnak akkor, mikor a szökevényért a tengeren átnyúltak, hanem egy bünygyi tárgyaláson akarta bemutatni a polgárságnak, hogy a régi rendszer alatt és annak "szabályai szerint" milyen eszeveszett gonoszszággal fosztogatták a ragadozók ezt az országot.

Természetes, hogy Insull mellett "karakter-tanúknak" felvont Chicago minden egyházi és világi nagysága, mert nem akarják, nem akarhatják a Dawes-ek, a Youngok, meg a többi pénzügyi, politikai és társadalmi nagyságok, hogy az összeomlott villanycsászársg letört ura — elkezdjen beszélni.

De így is meg lehetett látni a tárgyalások során, hogy ezek a félmillió dollár évi fizetést húzó pénzügyi kalózok milyen szabadon fosztogatták ki a nemzetet és az országot, s hogy azt még csak nem is szégyellik, vagy tagadják.

Nem elég az, hogy a törvényeket mindig az ő érdekében hozzák, vagyis a polgárság zsebe ellen megjelölt kártyákat játszottak, még folyton hamisították is a könyveiket, vagyis a

megmárgolt kártyákat is csalással osztogatták a nép közt.

EUROPÁBAN A LEGNAGYOBB

eseménynek az új olasz rendet, illetve annak megalakítását kellene találnunk, ha Mussolini nem állt volna meg a félénkedésénél, mikor megnyitotta az új rendszerű parlamentet az országban.

Az új törvényhozás foglalkozási ágak szerint közel harminc csoportról kapja a tagjait, akiket a céhek delegálnak erre a tisztségre.

A munkaadók és munkások egy-egy céhbe tartoznak és ezeknek a céheknek a megbízottjai alkotják a nemzeti törvényhozást, amely aztán törvényeket hoz a kereskedelmnek és az iparnak.

A "Corporate State" (fascista rendszer) úgy a munkaadó, mint a munkás jogait súlyosan megnyirbálta és az intézkedés jogát rezerválta ezen az új törvényhozásán keresztül, az államnak.

Minden esetre olyan érdekes kísérlet, amely talán történelmet csinál a világnak, ha Mussolini — nem hal meg a közel jövőben.

Az új törvényhozásnak ugyanis semmi köze a politikai uralomhoz és az ország kormányzása még mindig a diktatura kezében van, anélkül, hogy a jogfolytonosságra valóki gondolna. Ezért csonka az intézkedés és ezért dül az össze, ha az olasz diktátor nem talál a politikai uralom folytonosítására megoldást.

FRANCIAORSZÁGBAN A

kormányválság nem oldotta meg a nemzeti problémákat, mert a lakosság nem fogja politikai engedményekkel és reformokkal beérni, mikor az aranyvaluta alatt le kell neki roskadni.

Ha a francia nemzet megmarad az aranyvalután, akkor a külfölddel kereskedni képtelen lesz és az ipara megfűlled, ha letérnek az aranyvalutáról, akkor esetleg forradalom lesz, mert a polgárságtól egyszer már az infláció útján a megtakarított pénzek a nyolcvan százalékát elvették.

A francia kormánynak háromszázezer millió frank adósságával van a takarékos francia polgárok birtokában és ha ezeknek az értékét levágják, akkor esetleg nemcsak a kormány, de az egész rendszer is megbukik.

Egyébként a franciák aggodva várják, hogy mi lesz a Saar kerületben, ahol január 13-án szavazás lesz, és ahol Németország mellett fognak szavazni. Abban az esetben a franciáknak kártérítés járna a visszacsatolandó hányakért, amit azonban Németország nem is tud s valószínűleg nem is akar megadni.

NÉMETORSZÁGOT TERMESZETESEN

ugyanaz a kérdés izgatja, mert attól tartanak, hogy a versaillesi szerződés dacára a területet visszaadni szép szerével nem fogják.

Egyébként a német kormány bejelentette, hogy a versaillesi szerződés katonai pontjait máris semmisnek tekinti, újév után a kötelező sorozást megkezdí és olyan hadsereget tart magának, amelyet szükségesnek lát és képes tartani.

Erre meg van minden morális joga minden levert államnak, mert a győzők a békeszerződést megszegtek és a saját hadseregeiket elefejtették a szerződés feltételei szerint levágni.

ANGLIA NEM NAGY

örömmel látja ezt az új európai komplikációt, mert elég dolga lenne a saját portáján.

Most már biztosnak látszik, hogy a jövő évben a kormányzást a munkáspárt fogja átvenni ha csak valami rendkívüli esemény nem fog időközben történni.

Az is biztos, hogy az Egyesült

Államok és Anglia kormányai közt a helyzet feszültté válik a közel jövőben, mert Anglia minden áron megegyezést keres Japánnal, még akkor is, ha Japán a navyjét emelni fogja s ha Angliának el kell Manchuriát ismerni. A japán verseny az angol portékát és ipart megfojtja és ezen a téren keres megegyezést az angol kormány Japánnal.

GÖMBÖS OLASZORSZÁGI

utjával sokat foglalkoztak az európai újságok. Nyilvánvaló, hogy Magyarországnak az utóbbi hónapokban egyre erősödő olasz-francia barátság nem tett és Magyarország tudni akarja, hogy Olaszország egy francia egyezés esetén mennyiben változtatná a programját.

Ugy látszik, hogy az olasz kormány ma már nem bízik olyan nagyon a francia barátságban, mert az olasz lapok Magyarországot meg akarják nyugtatni, hogy a magyar revíziós törekvéseket változatlanul támogatja a kormányuk.

Közben a kis ántánt mindent elkövet, hogy Gömböst kikényszerítse a miniszterelnöki tisztségből és Kányát a külügyminiszteri állásból.

A merényletből kifolyó panaszt nem merik nyíltan a szövetség elé vinni, de közben az egész Európában intrikálnak a magyar kormány ellen s annak bűneit és mulasztásait sorolják.

Szerencsére Európa teljesen tisztában van a Balkán erkölcsökkel és nem valószínű, hogy a kis ántánt nemes igyekezete sikerrel járna.

SZERBIA EGYÉBKÉNT

ezzel az alaptalan vádaskodással a saját belügyeiről akarja elterelni a figyelmet.

A szerb és horvát előkelőségek éppen a múlt héten kérték az uralkodó hármass bizottságot, hogy hagyjanak fel a politikai üldözésekkel és a diktatúrát enyhítsék, mert a jelen viszonyok közt elviselhetetlen az élet az országban.

Ezt a beadványt nem tudták titkolni és Európa sajtolja azt az

osztrák vádat is átvette az ausztriai lapokból, hogy Szerbia Horvátországot bűnösen elnyomta s ennek köszönhető, hogy az elkeseredett alattvalók gyilkosságokhoz fordulnak.

SPANYOLORSZÁGBAN

még mindig tart a radikális és liberális elemek üldözése, ami leginkább a kormány rettegését és gyengeségét mutatja.

Az európai kormányok megvannak róla győződve, hogy Spanyolországban a forradalmak likvidálva nincsenek s hogy a nem is nagyon messze jövőben egyik robbanás a másikat éri a szerencsétlen országban.

Ezt a vélelményt különben sok államban kiterjesztik Austriára is, ahol a leigázott munkások állítólag új kitorésre készülnek s ahol a Nazik is megint erősködik.

LATIN AMERIKÁBAN

újra Cuba foglalta le magának az események központját. Ötezer kis farmer fellázadt, mert a cukortrust ki akarja tenni őket arról a földről, amit részben a trust "jóvótából", részben a település jogán hosszú évek óta műveltek.

Nem nyugodtabb a helyzet a városokban sem, mert a kormány mindent megtesz, hogy legalább a téli turistaforgalom idejére némi látszólagos nyugalmat biztosítsanak az országban.

MEXICOBAN A KATHOLIKUS

papság elleni harc tovább tart és bár egy-két államban a törvényesen megengedett létszámnál több papnak adtak ott tartózkodási engedélyt, sokkal több államból minden papot kizárták.

A katolikus papság tömegesen vonul át az amerikai határon, sokan átvitorláznak Chibabába s a kormány semmi hajlandóságot nem mutat rá, hogy engedékenyebb politikára lenne hajlandó.

DR. SIMON

MAGYAR ORVOS. SEBÉSZ

BELGYÓGYÁSZ és SPECIALISTA NŐI és NEMI BETEGSÉGEKBE

Irodáját a Mercy Hospitalban helyezte át és rendel naponta vasárnap is.

Cím: DR. SIMON, Mercy Hospital Logan, W. Va. Szombaton az állomással van az iroda. Telefon 348 éjjel és nappal

FIGYELEM

Morgantown és vidéki magyarok!

Az International Tailors

Mérték után készít ruhát

\$21.50-ért

1 dollár különbséggel, vagyis

\$22.50-ért

két nadrággal

KLEIN L. JENŐ

THE KANAWHA VALLEY BANK

CHARLESTON, W. VA.

ALAPITVA 1867-BEN

A FEDERAL RESERVE SYSTEM TAGJA

Ez a hatalmas pénztárat 67 év óta szolgálja becsülettel ügyfelei érdekeit

Érezze magát biztonságban s helyezze el megtakarított pénzét az állam legerősebb bankjainak egyikében. E bankban elhelyezett betéteket a Szövetségi Kormány garantálja. K: Külföldi osztálya teljes felelősség mellett utal át pénzeket a világ bármely részébe, akár dollárban, akár pedig más pénznemben.

HAJÓJEGYEK MINDEN VONALRA, HAZAI PERES ÉS PERENKIVÜLI ÜGYEK SZAKSZERŰ INTÉZÉSE. ÁLLAMI KOMPENZÁCIÓS ÜGYEK. BEN SZEMÉLYESEN KÖZBENJÁR

CSANÁDY PÉTER
Külföldi Osztályvezető.

Az Élet Utazását

Fenyegető

Veszedelmek

el háríthatók ha idejében használjuk a

Forni-féle Alpenkräuter-t

Ezt a minden tekintetben hasznos Családi Orvosságot

Ha a Gyomor Tevékenysége Megrenyhül

Ha Emésztési Nehézségek Támadnak

Ha az Étvágy Megszűnik

Ha a Belek Renyhén Működnek

Ha a Vizelet Folyamata Nem Elegendő

Sok bajnál első segélyt nyújt és ha késedelem nélkül használjuk, gyakran komoly betegségeket akadályoz meg.

Miután tiszta és az egészséget előmozdító alkatrészekből áll, minden korban és minden állapotban használható

Ezreket vezetett a gyógyulás útjára

Egy rövid ideig tartó próba be fogja bizonyítani érdemességét

Különleges Ajánlat

A Forni-féle Alpenkräuter nem közönséges kereskedelmi árucikk, csakis helyi ügynökök árúsítják. Egy 14 ounce orvosságot tartalmazó különleges próbavéget küldünk Önnek, bérmentes postai szállítással egy dollárért, ha beküldi a mellékelt szelvényt.

Dr. Peter Fahrney & Sons Co.
2501 Washington Blvd. CHICAGO, ILL.
Vámmentes küldés Canadába

Dr. Peter Fahrney & Sons Co.,
2501 Washington Blvd, Chicago, Ill.

A mellékelt egy dolláros összegért küldjük Önnek próbavéget, bérmentes posta szállítással.

Név

Cím

Posta Hivatal

Szelvény 3488

» » » Két Legény - - Két Világrészben « « « «

IRTA: SZENTIMREI MÁRYHA

(Folytatás)

1920-ban Tommy egy kis öccsiken csodálkozott, három évvel később pedig Pistivel együtt csodálták meg azt a kis hugukat, akit Liliannak kereszteltek a kiről Dakó azt állította, hogy jövődöbéli felesége. Egyelőre csak hűsögesen dajkálta, mint előbb a fiukat is. Más jótulajdonágain kívül igen hasznavehető szárazdajka is volt.

Dakó különben kissé meghízott, mint Tamás is. Mióta befejeződött a háború, minden évben készült haza, Magyarországra. Valahányszor előhozakodott szándékával, Mueller né mindig megjegyezte, hogy nem tudja nélkül a farmot elképezni. Ő pedig nem szolt többet és — maradt.

Szerénysége dacára be kellett ismernie, hogy a spárgatermeléshez mindnyájuk közül ő ért a legjobban. Ámbár a "Szívesen látunk" farm szőlője, földiepe, almája s mindenféle zöldsége szintén kitűnő hírnévnek örvendett nemcsak a közeli piacokon, de az egész Yakima völgyben. Miután Dakó roppant igénytelen volt, jövedelméből jócskán rakosgatott be a bankba. Tamásnak persze a családdal kapcsolási is növekedtek, de némelyik különösen jó évben ő is tett félre és hát jó módjában élték.

Házassága első évében még gyakran beszélgetett Amyvel a portugál feleségéről, akit nem láttak többet. Esküvőjük után néhány hónappal elkendezve újságolta Tessie, hogy a kínai cselédség is eltűnt a kastélyból.

Később angol farmerekől hallották, hogy a portugál egy yankeenek adta el a kastélyt, minden berendezésével együtt. Így a legesekélyebb reménye se lehetett, hogy megtudja, ki volt az a rejtélyes nő, aki kétszer figyelmére méltatta. Nem is gondolt később rá. Szeretett felesége, testileg, szellemileg szépen fejlődő fia s bájos kis lánya hátterbe szorították még emlékeit is.

Minden cselekedetében az az óhaját vezette, hogy gyermekei ifjúsága minél gondtalanabb, boldogabb legyen. A hatalmas, gazdag Amerika állampolgárai számíthattak is erre. (Tamás ugyanis megszerezte az állampolgárságot, mielőtt meg tudott felelni a törvényes kelleknek.)

Munkában és jó reménységben eltöltött évek után valami alig észrevehetően hideg fuvallat lengett végig a Yakima völgyön. A farmerek nem tudták terményeiket oly jó áron értékesíteni, mint amígkor jogosan számíthattak.

Ez csak egy parányi sötét felleg volt, melyhez hasonló gyakran jelenik meg az égen. Számítalan esetben elkergeti a szél s

ujra süt a nap. Olykor azonban félelmetes gyorsasággal megnő a piciny felleg, beborítja az egész égboltot, villámokkal ostromozza a földet s jégvetés teszi tönkre kertet, földet reménységet. Így nőtt meg Amerika égboltján s fedte be végül az egész láthatárt, az a fellegetcske, amit "gazdasági válság" néven kezdtek emlegetni.

Sokan nem is figyeltek rá eleinte, csak a félnébbek iparkodtak menekülni. Am csakhamar tapasztalta mindenki, hány susterő istennyi hull belőle, városokra, falvakra, farmokra, bányatelepekre egyformán.

Csökkent munkabér, — munkanélküliség, — kétáru istennyi.

Kinek termeljen spárgát a farmer, ha a városok egyre szegényedő lakossága vöröshagymát se fogyaszt annyit, mint régebben? Hiába híresek a Yakima völgy almái s hiába van belőlük rekordtermés, ha még a tavalyiból is van a hűtőházakban.

A "Szívesen látunk" farmot is megérintette a gazdasági válság enyves ujjja. Először csak a megszokott hasznót vitte el. Tamás homloka gondba borult. Dakó csak vállán rándított egyet, — szokása szerint.

— Üsse kö! Azért még nem megyünk a szomszédba kölcsönért!

Persze nem is mentek. Ellenben ha szükségük volt valamire, már nem rendelték készpénzért, — mint azelőtt — jóhirű nagy cégek-től, hanem csereüzletet kötöttek a farmjukhoz legközelebb lakó kereskedővel. Az a kis-kereskedő pedig kihasználta őket s az összes környékbeli farmereket. Különösen a szorult helyzetben levőket.

Cserekereskedés, a legszigorúbb takarékosság se biztosították sokáig Tamásék pénzügyi egyensúlyát, ami annál aggasztóbb volt, mert ifjabb Kürtösy Tamás, mint kitűnő tanuló az utahi egyetemre készült.

— Oda se neki, még van mihez nyulni! — Ezuttal így hangzott Dakó biztatása és kivette bankbetétjét, mert Tamás addigra már elköltötte készpénzét fia neveltetésére. (Arról már szó se volt, hogy Liliannak valami jó intézetbe küldjék, mint ahogy szeretett volna). Tamás nem akarta Dakó pénzét elfogadni.

— Attól tartok, soha se tudom visszafizetni! — vallotta be.

— Visszafizetted, kamátostul... én állok jól érte! És ha mégse fizethetnéd, nem a te hibád lesz! Nekem se kicsi, se nagy: hát kire költsek, ha nem a te gyerekeikre?

Ekkora hűséget nem lehet visszatartani. Tamás, bár nehéz szívvél, elfogadta a kölcsönt.

1933-ban — mint mindnyájan tudjuk — már farmerlázadásokról is írtak a lapok. Amy

bátor és nem könnyen csüggedő asszony volt. Tamást is kemény fából faragták, de már kezdtek megtörni, bár még nem nélkülöztek, de nagyon szenvedtek a félelemtől, hogy gyermekeik ifjúsága is oly szomorú lesz, mint a legutóbbi évek ifjúságé általában.

Muellernének gyakran hullott egy-egy könnye munkájára. Már hófehér hajjal hajolt rá mája fölé. Ismét quilt feszült benne. Sok, sok quiltet készített már egy new yorki áruház számára, de egyre rosszabbul fizették.

Egy este, mikor Liliannak aludni küldték, nagyanyja még mindig varrt s körülötte beszélgettek a többiek, — december 10-dikét írtak akkor.

— Ma-holnap itt van karácsony, talán lesz egy kis bevételünk előtte almából, — szolt Tamás.

— Jó lenne! — válaszolta Amy. Az idén már nem állítunk karácsonyfát. Legfeljebb Liliannak dob le Santa Claus valamit a kürtön.

— De bizony állítunk, még pedig szépet! — vágta rá nyomban Dakó. És míg Isten bennünket éltet, minden esztendőben.

Amy és Tamás összenéztek s pillantásuk ilyesmít fejezett ki: "Ez, szegény, meghibbant."

Muellerné feltekintett munkájáról s meg-simogatta a vén legényt szelid pillantásával. — Magának talán valami búvós erekléje van, mely megóvjá a csüggedéstől.

Dakó mohón kapott a szón.

— Igen... éppen olyan van... s mert kitalálta, meg is mutatom hűvös titkomat.

És azután a nagymama se fog soha többé elcsüggedni. De csak a karácsonyfa alatt mutatom meg!

Senki se szolt rá semmit, azt hitték tréfál s egyikőjük se volt tréfás kedvében.

Dakó utóbbi időben furesán viselkedett. Holdvilágos éjjelen el-eltűnt és senkinek se mondta meg, hol bolyong? Legényembertől nem is szokás ilyesmit kérdezn, akármilyen vén. Azt sejtették, hogy talán a közeli farmok egyikén van neki yalakije — vagy nem tud aludni. Egyre többet mosolygott s olyan kijelentéseket tett, mintha állandóan Santa Claussal tárgyalna, aki Liliannak minden kívánságát a legpontosabban teljesíti.

— Elrontja Liliannak, akit igénytelenségre kell nevelnem! — vetette szemére Amy.

Dakó akkor is csak mosolygott. (Imádtta Liliannak, aki már öt éves korában kijelentette, hogy őt választja férjül.

Azóta mindig csak "kis feleségem"-nek szólította.)

A házbeliek Dakó kívánságait nem szokták a fülkék mellett elereszteni, akkor se, mi-

kor nem voltak vele egy nézetben. Hiszen az áldozatkészségben évek hosszú sora óta járt elől s ezzel méltán kiérdemelte, hogy még szeszélyeit is figyelembe vegyék.

A szép karácsonyfa tehát kellő időben betöltötte illatáival az ebédőt s megkapta a csillogó üveggyököket, lamette láncokat s mindazt az ékességet, amit a takarékos házi-asszony évről-évre elrakosgatott. Csak csilagszórókat kellett vennie.

A kis fatemplomot kivilágították. Még mielőtt meggyújtották a karácsonyfa gyémántporos, színes gyertyácskáit, Dakó egy sulyosnak látszó ládikát cipelt fel az ebédlőbe s leghomályosabb sarkában helyezte el. Amy nem is vette észre mit csinál, mert éppen akkor rakosgatta az ajándékokat a karácsonyfa alá. Férjének, fiainak, Dakónak mellényeket, kötött, himzett, horgolt. Liliannak ruhát vett, édesanyjának pongyolára való meleg flanelt. Nem annyira az ajándékok mutató volt, mint a célszerűséget tartotta szem előtt. Hasonlóan cselekedett Tamás is, midőn Amynak új konyhaedényeket, fiainak meg Dakónak sportapkákat, meleg keztyűket, Liliannak pedig szép kis reticült vásárt, anyósának pedig gyapjúsált. Mueller né mindig unokájának könyvet ajándékozott, vejének és Dakónak egy-egy finom erszényt. (Sajátkezű bőregetés). Leányának pedig ékszt kulstartót kosárkát. A két fiu nem vett senkinek semmit: nekik még nem volt külön jövedelmük, ők csak kapni szoktak. Ellenben Liliannak nagyanyja pénzügyi támogatásával hálósapkát horgolt jövődöbéljének, Dakónak.

Akis ezüstharang megcsendült Amy kezében, mint minden szent estén.

Ajtó nyílt a földszinten is, az emeleten is, könnyű és sulyosabb léptek hangzottak fel, a karácsonyfa ágai remegtek édes és csillogó ékességeinek terhetől, lihegő lobogó gyémántporos fénykörben. S alatta várakoztak a szépen becsomagolt ajándékok örvendő felkiáltásokra, megindult köszönő szavakra.

Az ünneplőbe öltözködött háznép körüllátta a kis templomot s elénekelték a karácsonyi éneket. (Valamennyit tudtak magyarul, Tamás gyermekei is, mint ahogy jól beszéltek magyarul, mert bár angol iskolába jártak, otthon csak magyar szót hallottak.)

Következett az ajándékok megtekintése. Liliannak, mint egy nagy fehér pillangó röpködött a karácsonyfa körül, hogy mindenkinél köszönt fejében a nyakába boruljon. Mindenki mosolygott. De a szülők s a nagyanya látszólag boldog mosolyának leple alatt

kegyetlen kérdések marcangolták szívüket. Vajjon nem az utolsó kellemes karácsonyestéjük ez? "Vajjon nem viszi el a növekvő gazdasági válság békés otthonukat? Vajjon távol tarthatják-e szeretteiktől tovább is a nélkülözést, mely oly sok, egykor vagyonos farmer házában eloltotta a karácsonyi fényt."

Dakó Liliannak ölelő karoskáiból kiszabadulva, elővonszolta a sarokból titokzatos ládáját s megállt Mueller nével szemben, a karácsonyfa fénykörében s várta, míg felé fordul a figyelem. Az nyomban megtörtént. Kiváncsi szempárok keresztüztébe került.

— Mi az? Micsoda meglepetést tartogat még? Áhá? Ebben van a titok!

Süsse el már azt a nagy ágyut! — zsi-bongott az ifjúság.

A derék ember ajkaira erre az angyali üdvözlő szavai tolultak, szinte tudtán kívül.

"Nagy örömet most hirdetek, Mélyen örvend ti szívetek!"

Az arca, szeme úgy fényelt valósággal mint egy angyalé, — ha ugyan vannak fent a magas egekben napbarnított, kérgeskező, dörögőhangu angyalok.

Felemelte a ládika tetejét s kivett belőle egy gyermekfej nagyságu követ, melyben sárga fénypontok csillogtak.

— Aranyérc! Ez is... ez is... ez is...

Sorra kiszedte a követet s kis hegyet rakott belőlük a karácsonyfa alá.

Olyan csend uralkodott pár pillanatig a szobában, mint amígkor azt szokták mondani: "Angyal repült most keresztül". Amy szédelten támaszkodott Tamás vállára. Mueller né üdvözlő mosollyal nézett Dakóra, mint valami égi jelenségre. A fiuk mosolygó pillantást váltottak egymással s Liliannal tapsolt.

ARANY! Hiába pásztorok, apostolok egyszerűsége, az istállóban született Jézuska előtti hódolás. Ez a szó "arany" éppen úgy megbívíti a keresztény lelket, mint a pogányokat. S bár minden bűnnek szülőanyja, nélküle mégse valósulhat meg semmi szép, nemes, egyszerű elgondolás,

— Megtaláltam a varázsvesszős asszony kincsét!

Ezekkel a szavakkal törte meg Dakó a csendet, mely már szinte ránehezedett. Ujjongó szavak muzsikájára vágyott.

— És megállottad, hogy idáig nekem se szoltál feljőle! — lépett előre egyet Tamás.

— Mindég sejtettem, hogy ha valaki megtalálja, az csak ez az ezermester lehet! — lelkendezett Mueller né.

(Folytatjuk.)

"Az Ember" meghotránkozva tárgyalta, hogy Lehman new yorki kormányzón, a kormányzó testén valósággal összeverekedtek egy magyar összejövetelen a magyar politikai nagyságok.

Ide-oda rángatták, hogy ki ítélse a kormányzót kokárdának a saját kabátjára és állítólag egy Dr. Stern Imre nevű ur győzött, mert ő volt a legtolakodóbb közöttük.

Ha csak arról lenne szó, hogy a kormányzó árnyékában ki húzódjék meg, Cukor Mór és Stern Imre urak közül, az nem lenne nagy kérdés. Mert magyar és amerikai szempontból csupán egy személy politikai sápjáról kellene beszélni.

De valószínű, hogy Lehman kormányzó többet a barátságból, már t. i. a magyar barátságból nem kér majd, s az vesztesége lesz általában a new yorki magyarságnak, különböző formákban.

"Az Ember" híradása nem lepett meg egy csöppet sem bennünket.

Mert szinte természetesnek tartottuk, hogy Stern Imre, Cukor Mór előbb-utóbb el fogja gáncsolni, ahogy egy kis hábaszúrást már két éve is megpróbált.

Aminék akkor is kárát látták az amerikai magyar érdekek.

Ez a Stern urat voltaképpen Cukor Mór vezette be a demokráta pártéletbe és a politikai dzsábokba, várni lehetett hát, hogy rendes recept szerint első-sorban őt próbálja meg leszúrni.

Mint ahogy pedig Cukor Mór évtizedeken át dolgozott a Tammany Hall organizációjában, s minthogy ezek alatt az évek alatt

amikor lehetett, mindig adott chancet egy néhány magyarnak, a két év előtti kis hába szűrésből is kára volt az általános amerikai magyar érdekeknek.

Ilyesmivel azonban ezek az elő-re könyöklő, könyöklőve törtető gentlemanek nem szoktak törődni.

A saját kis politikai pecsenyék csak, amivel törődnek, de közben arra is gondjuk van, hogy mással még a pecsenyevetés tüznél se kapjon egy kis meleg magának.

A két év előtti elnökválasztás alkalmával egy a Középnugaton élő, nagyon tekintélyes politikusunknak volt megbízása rá, hogy a Rooseveltt kampányt az idegenek közt vezesse.

Stern Imre urban azonban akkor már a tehetség eget kért és minden megengedhető és még több megengedhetetlen eszközt felhasználta rá, hogy ezt a dzsábot ő kapja.

Elképzelhetetlenül szívós könyökléssel igyekezett Farley kampány-managernél befektetni mindenkit, akik a foreign-nemzetiségek kampányában dolgoztak s egyáltalán nem volt rá tekintettel, hogy ismert-e valakit azokból az emberekből, akik felől "barátságos információit" egy másik — azóta jobb hazába költözött — new yorki magyar nagysággal szövetkezve leadta.

Mint ahogy akkor a Középnugaton önkéntes munkái felől tudták már, hogy azok sem fizetést, sem dzsábot, sem egyéb ellenszolgáltatást nem kérnek, nem várnak és el sem fogadnak, ez a kis hábaszúrás akkor nem sikerült annak a két urnak, De nagyon jellemző volt,

Ilyen urak vágják el az utakat előttünk

hogy a magyarság renoméját az egyik nagy politikai pártunkban IGY akarták emelni, csupán csak azért, hogy a világot az esetleges pecsenyéből más ne kapjon.

Ezért írtam fentebb, hogy a Stern Imre részéről a Cukor Mór szembemeli eljárást nemcsak megérttem, de azt egyenesen természetesen találok.

Ha azonban csak róla akarnék beszélni, akkor azzal nem foglalnám a helyet az újságban.

A baj az, hogy ilyen stern-imrék minden magyar kolóniában akadnak s ha egyszer a magyarság lehetővé teszi nekik, hogy az uborkafát elérjék, akkor többé nem akarnak ismerni sem embert, sem Istent.

A világrét meg nem. túrnék, hogy mások is bele illeszkedjenek azokba a politikai kerektekbe, amelyek esetleg kényeret is adnának néhol jó egy-néhány magyar embernek, bár hát ők maguk is legfeljebb egy-két dzsábbba tudnak beülni.

Néhány nemzetiségi csoport egészen szépen boldogul a politikai életben, ami ösztönzést és magyarázó beszélve dzsábot, illetve dzsábokat jelent annak a csoportnak.

Azért boldogulnak, mert megértik, hogy minél többen jutnak a pártéletben aktivitáshoz, annál erősebb lesz a csoport-szolgáltatást nem kérnek, nem várnak és el sem fogadnak, ez a kis hábaszúrás akkor nem sikerült annak a két urnak, De nagyon jellemző volt,

Vannak aztán olyan politikai kalandorok közöttünk, akik veszedelmesebbek a sterneknél, mert még a double-cross-hoz szükséges intelligencia sincs meg bennük.

Ha társadalmi állásuknál fogva amerikaiak részéről az érintkezést a magyarsággal rajtuk keresztül próbálják keresni, mindig az uralmon lévő párttal szűrik össze a levelet és még csak nem is próbálnak, hogy a politikai barátságukat két évenként más csoportnak árulják.

Aminék a következőkben aztán az amerikai politikusoknak igen szomorú véleménye alakul ki a magyar csoportról.

Ha Amerika magyarsága el akarja az őt megillető szerény helyet foglalni végre a politikai pártokban, akkor elsősorban arra van minden kolóniának szüksége, hogy ezeket az ön-kinevezte vezéreket távolítsák el a porondról. És tegyék lehetetlenné nekik, hogy beszélhessenek, szerepelhessenek, bluffolhassanak és alkudhassanak a magyarok nevében és bérére.

Ha például Stern Imre ur egy Stern-klubba hívja meg a kormányzót, az ellen senkinek nincs jussa kifogást emelni. A saját alakulatát "képviseli" ez esetben.

De ha a Stern Imre klubbot mint magyar alakulatot akarják kijátszani, amely "képviseli" a new yorki magyarságot, azt csak impertinenciának, még pedig nagyon nagy foku impertinenciának

nak lehet nevezni.

Mert Stern Imre ur igazán nem jelent még olyan nevet közöttünk, hogy az lenne a zászló a new yorki magyar származású polgárok számára.

Többször rámutattunk már, hogy valóságos kenyérkérdés a számunkra a politikában való teljes részvétel s többször serkentettük a magyar kolóniákat, hogy illeszkedjenek bele a tagjai a politikai pártokba. (Miután nekünk politikai ambícióink igazán semmi formában nincsenek, s még politikai hirdetések után sem szoktunk szaladni, a magyar lapok közül mi tehetjük azt meg a legkönnyebben.)

Mikor azonban ezt a figyelemzavaró kérdésséget újra megírjuk, figyelemzavarjuk a magyarokat, hogy mielőtt ráveznének a politikai vezérek, az önkéntes és önkinevezte "vezéreket" távolítsák el az ilyen dolgoktól, mert ha ők bábkodnak, akkor a gyereket vagy maguknak megtartják, vagy születése előtt megfojtják.

Ahogy "Az Ember" szerint Mr. Stern a Cukor Mór gyűlésén mindent elkövetett, hogy azt vagy kisajátítsa magának, vagy a Cukor Mór számára is megfojtja.

Az igazság és tisztesség kedvéért le akarunk valamit szögezni.

Különösen azért, mert szereplése révén Cukor Mór a multban többször volt szerencsénk alaposan támadni.

Cukor Mór a politikában, mint a magyar csoport képviselője haladt előre.

Talán nem kérdezte meg gyakran a new yorki magyarokat, hogy megtehette-e azt a nevükben, de legalább a "vezérség" kötelességeit ismerte, azok elől soha nem próbált kitérni.

Magyar mozgalmak mindig számíthattak rá és három évtizeden át ilyen mozgalomhoz soha nem hívták hiába.

S ha Cukor és Stern közt érdemeik szerint kell itélni, akkor Cukorra nézve sértés még az is, hogy EBBEN a TEKINTET-BEN összehasonlítást akar valaki kettőjük közt csinálni.

KARÁCSONYI UTAZÁS MAGYARORSZÁGBA

Czecho-Slovakiába, Romániába és Jugoszláviába New Yorkból direkt ANTWERPEN-en keresztül a mi kényelmes ujjonnan berendezett és népszerű hajóinkon:

S. S. "ILSENSTEIN" indul NOV. 27-ÉN
S. S. "GEROLSTEIN" indul DEC. 11-ÉN

Néhány ok, amiért ezeken a hajókon utazzék:

1. Nincs osztály különbség. Minden utas ugyanabban az osztályban van és ugyanazt a kényelmet, kiszolgálást és kosztot élvez.
2. A hajók nagyok, modernül berendezettek. A kabinok tiszták, kényelmesek és szépek. A koszt bővös és nagyszerű.
3. New Yorktól Antwerpenig, ODA-VISSZA A visszatérő jegy egy évig érvényes.

\$150

Irjon vagy látogasson el irodánkba

ARNOLD BERNSTEIN LINE

17 Battery Place New York, N. Y. | 931 Grant Blvd. Pittsburgh, Pa. | 131 S. Wabash Ave Chicago, Ill.

Manufactured by Baking Powder Specialists, who make nothing but Baking Powder... Controlled by Expert Chemists

for ECONOMY and SATISFACTION use Double Tested! Double Action! **KC BAKING POWDER**

Same Price Today as 44 Years Ago 25 ounces for 25¢

Full Pack ... No Slack Filling

MILLIONS OF POUNDS HAVE BEEN USED BY OUR GOVERNMENT

RENDELJE MEG

még ma a BANYÁSZNAPTÁRT. Küldje be most a szállítási költséget. :: Csakis annyi naptárt nyomunk, amennyire rendelést kapunk, tehát rendelje meg még ma

25 cent

EGYLETI KALAUZ

Temetés

A WILKER-BARRE-I I. MAGYAR KOSSUTH LAJOS BS. EGYLET
Alapított 1892 Február 27-én

Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján, 459 Main St., Evansville, Pa.

Elnök Jánki József. Titkár Bódi István. Pénztárnok Fekete József, címe 527 Northampton St., Kingston, Pa. Jegyző Jenki Endre. Betegléltató Győri József. Hármastag bizottság: Jencsik György, Márton István és Győri László.

Minden az egyletre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál Fekete József, kinek címe: 527 Northampton St., Kingston, Pa.

A CONGOI ELSŐ RÁKÓCZI FERENC BANYÁSZ BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET

Alakult 1894 január hó 11-én
Székhelye: Congo, Ohio

Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján a Ref. Templom alatti iskolában, Drakes, Ohio.

Diszelnök Bucskó András. Elnök Titka János. Alelnök Rezes János. Pénztárnok Haralyda János. Titkár Jegyző Pallay János, kinek minden az egyletet érdeklő levél küldendő, címe Box 85, Congo, Ohio. Pénztári titkár Kocsis István. Ellenőr Tóth V. István. Naplővezető Varga András. Hármastag bizottsági tagok: Szántó János, Porkoláb Sándor, Titka Péter. Betegléltató Congon Horváth Sándor; Drakesen Lukács András. Zászlóartók: Titka Sándor, Dudas Péter. Teremőr Lukács András. Egyetemes orvos Dr. James Miller. Hivatalos lap Magyar Bányászlap.

ELSŐ TUG RIVER-I MAGYAR MUNKÁSZ BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET

Alakult 1908 Október hó 1-én
Székhelye: Gary, W. Va.
Hivatalos lapja: Magyar Bányászlap

A Főtitkár: Főelnök Kiss Imre. Főalelnök Id. Nagy Mihály. Főtitkár László László, Box 805, Gary, W. Va., a vidéki tagok levelei hozzá küldendő. Főjegyző Varga László. Főpénztárnok Soltész József. Hármastag bizottság: Horváth János, Ifj. Nagy Mihály, Buzsik József. Főellenőr Ifj. Nagy István. Szertárnok Kiss Imre. Póttag Ifj. Nagy Mihály. A főtitkár minden hónap utolsó vasárnapján délelőtt 10 órakor tartja gyűléseit a Gary-i Hallban.

Első Osztály, Filbert, W. Va. Elnök Horváth János. Alelnök Ifj. Nagy István. Titkár és jegyző Varga László, Box 202, Filbert, W. Va. Pénztárnok Soltész József. Ellenőr Id. Nagy Mihály. Betegléltató Csutkó József. Hármastag bizottság: Ifj. Nagy István, Szabó Mihály, Horváth János. Ajtóőr Szabó Mihály. Zászlóvivők: Amerikaihoz és Magyarhoz Ifj. Nagy Mihály, gyászhoz Id. Nagy Mihály.

Gyűléseit tartja minden hó 13-ika utáni vasárnap a Filbert-i katolikus templom alatt.

2-ik Osztály, Gary, W. Va.

Elnök Márkus Demeter. Alelnök Szűcs János. Titkár Kiss Imre, Box 404, Gary, W. Va. Jegyző Buzsik József. Pénztárnok László László. Hármastag bizottság: Márkus Demeter, Szűcs János, Szász György.

Gyűléseit minden hó harmadik vasárnapján tartja a Gary-i Hallban.

3-ik Osztály, Pageton, W. Va. Ideiglenesen a 3-ik Osztály ügyeit a központi titkár végzi, azért a tagok minden levelet az ő címére küldjenek.

4-ik Osztály, Ream, W. Va. Ügykezelő Szász György, a hely-

sele és vidéki tagok havijával és egyéb befizetéssel hozzá küldendő. Box 312, Gary, W. Va.

6-ik Osztály, Red Jacket, W. Va. Ideiglenesen a hatodik osztály ügyeit a központi titkár végzi, azért a tagok minden levelet az ő címére küldjenek. Címe: László László, Box 305, Gary, W. Va.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
248-1K FIÓKJA
MONAVILLE, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján Loganban, Gyöngyösi János Colonial Hotel termében.

Elnök Király József. Alelnök Kovács András. Titkár-pénztárnok Vizi János, Box 95, Monaville, W. Va. Jegyző-ellenőr Kish András. Számviszsgáló bizottság: Kun Lajos, Németh István, Fazekas József. Betegléltató minden tag, akit arra a titkár-pénztárnok kinevez. Betegellenőr az egész körzetben Tábori Oszkár. Zászlóvivőket az elnök esetenként nevez ki.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
57-1K OSZTÁLYA
CLARKSBURG, W. VA.
Alakult 1907 Augusztus 25-én

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján a Williams Hallban a Second Streeten délután 2 óráig kezdve.

Elnök Kiss Antal, Box 36, Dawmont, W. Va. Alelnök Mészáros József. Titkár Grega János, P. K. Mine, Clarksburg, W. Va. Pénztárnok Nemes János, R. 2. Box 14, Clarksburg, W. Va. Ellenőr Pavlik Mihály. Hármastag számviszsgáló bizottság: Szakály György, Pavlik Mihály, Oláh János. A betegléltatót az elnök és pénztárnok nevezi ki. A zászlóartókat az elnök nevezi ki.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
293-1K OSZTÁLYA
THORPE, W. VA.

Elnök Tótor László. Titkár és pénztárnok Ifj. Kujbus Mihály, Box 124, Thorpe, W. Va. Betegléltató Juhász Lajos. Hármastag bizottság: Imre Mátyás, Kiss András és Szidolcski József.

Gyűléseit tartja minden hónap első vasárnapján a 11-es református egyház termében.

LOGANVÖLGYI
MAGYAR TÁRSASKÖR
LOGAN, W. VA.

Elnök Molnár Károly. Alelnök David Lajos. Titkár Antal János. Levelező titkár Bak Zsigmond. Pénztárnok Nagy Sándorné. Bizottsági tagok: Antal Jánosné, Király Anna és Szász Mihály.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
32-1K FIÓKJA
Székhelye: Gary, W. Va.

Elnök Kovács Gyula. Alelnök Kiss Imre. Titkár és ifjúsági ügykezelő Magyar József. Pót-titkár Róth György. Betegléltatók: 6-on Dolgos Mihály, 3-an Dudás Pál, 10 és 11-en Lócs László. Zászlóvivők: Magyarhoz Hegedűs József, Amerikaihoz Csulák András, Gyászhoz Dudás Pál. Kerületi delegátus Popovics Péter. Pót-delegátus Magyar József.

Gyűléseit tartja minden hónap első vasárnapján délután 2 órakor a Gary gyülesteremben.

10 FONT ÉRETT LEVELES
dohány bagázsra vagy pipázásra és egy pipa \$1.65; 10 font gyenge dohány, cigarettának \$1.85. A dohány árát, postaköltséggel, fizesse, mikor megkapja.
HICKORY RIDGE FARMS
Fulton, Ky. Dept. M-4.

Történelmi jelentőségű nagy temetés volt a múlt héten.

Az Egyesült Államok lakossága a nagy politikai hullát, a republikánus pártot temette.

És a végzettséget olyan alaposan megadta, a régi olajpártot olyan mélyre temette, hogy az feltámadást többé nem is tud, talán nem is akar remélni. A republikánus párt nem kapott halálos döfést két év előtt, mikor a népharag Hoovert a fehér házból kilökte.

Akkor az ország polgársága nem a demokráta párt mellett és nem a Roosevelt személye és programja mellett szavazott, mert hiszen nem is nagyon ismerte az elnök programját.

Akkor egyszerűen Hoover és a konzervatív republikánusok ellen szavaztak, akkor egyszerűen ki akartak pacsálni azzal a párttal, amely a háború befejezése óta kormányozta az országot.

A republikánus pártra ugyan a tömegharag halálos csapást mért már 1932-ben, de azóta a párt életben volt, s csak haldoklott. Maradt egy szikrányi reménye, hogy fellábad és hogy a közbeeső választáson újra lélegzethet juttatják.

Annál is inkább, mert a két éves kormányzás alatt az ország népe sok olyant megtudott, amivel azelőtt nem voltak tisztában.

Nem volt az elnökválasztás előtt a polgárság a Roosevelt programjával tisztában, nem gondolták, hogy az AAA be fogja hozni a crop-controllt, nem tudták, hogy az NRA bele fog nyulni minden magán vállalkozásba.

Alkalma volt hát az ellenzékre szorított republikánus pártnak, hogy a kritika jogát és kötelességét végezze, amit nem is mulasztottak el megtenni. Joggal remélték hát, hogy lesz feltámadás a számukra.

De ugyanaz a helyzet, ami a kritikára és ellenőrzésre az ellenzéknek a jogot megadta, a polgárságnak is adott valamit, amit az elnökválasztás előtt nem tudott remélni.

Határozott programot kapott, konstruktív programot, amely nagy szociális rekonstrukciót ajánl és kínál az országnak.

Az Uj Deal száz fronton ígéri és követeli a reformot és amíg két évvel ezelőtt csak a republikánusok ellen és Roosevelt mellett szavazott a polgárság, a múlt héten a REFORMOK programját tette a magáévá, amely mellett száz százalékos egység nyilatkozott meg az országban.

Ma nem az olajpárt ellen, ma nem Roosevelt mellett, ma az Uj Deal által ígert nagy program mellett nyilatkozott meg az ország népe, s ez ölte meg a republikánus pártot végképpen.

A bourbonok pártja nem vette észre, hogy új szellem uralkodik ebben az országban, nem akarta meghallani, hogy új követelményei vannak a tömegtermelés korának és nem tudott semmi mást ajánlani, csupán csak azt, hogy térjünk vissza ahhoz a régi rendszerhez, amely a csődbe vitte a nemzetet 1929-ben.

A választások előtt vagy három hónappal újja szervezték a párt országos végrehajtó bizottságát, s akkor beszéltek ők is szociális programról, de abban a beszédben semmit nem mondtak. Határozatlan ígéreteket hebegtek, amiknek az ösztentésében sem mások, sem ők maguk nem hittek.

Más programot nem tudtak, nem is tudhattak találni.

A republikánus pártot a nagy töke kalóz-korszaka, a spekulá-

torok aranykora hozta létre és a kettőnek a szövetsége adta a Morganokat, az Insullokot, a Wigginekett ennek a szerencsétlenné tett nemzetnek.

Miután a depressió és annak öt éves nyomorúsága végleg megmutatta az országnak, hogy az anarchisztikus nagytőke kalóz korszakát be kell fejezni, hogy a spekulátorok és uzsorások korlátlan uralmát meg kell szüntetni, annak a rendszernek a politikai pillérjére sincs többé szükség az országban.

A republikánus párt annyira hozzá volt nőve a letűnt rendszerhez, hogy másfelé orientálni nem képes és urainak a bukásával a párt is kimmulik, illetőleg hát az már a múlt héten megtörtént.

Ez nem jelenti azt, hogy a konzervatív elemek némák lesznek, s hogy nem kapnak hangot és politikai képviseletet az országban.

Biztosan kapnak.

Az uralkodó osztály, amely a nemzet javainak kilencven százalékát magához ragadta és amelyből egy egész speciális kis ragadozó fajta lett, nem fog lemondani a normális polgári jogairól, ha már az uralkodás jogát tőlük a nép elvette.

Összeharcsolt birtokát, vagy annak legalább egy részét csak úgy mentheti meg, ha politikai szervezetet alakít magának és azt kétszertelenül meg fogja tenni a következő néhány hónapban.

A konzervatív elemek feltétlenül ragaszkodni fognak a tökéhez és azok rajta lesznek, hogy erő pártot csináljanak maguknak, de az már nem lesz a republikánus párt és annak már — lesz programja.

Az Uj Deal — mondjuk ki egyenesen — szocialista vizekre visz bennünket.

Nem osztozkodást és nem az ipar és a kereskedelem szövetségi birtokba való vételét értjük ez alatt, hanem a szocializmusnak azt a mérsékelt formáját, amely első sorban az egészségtelenül nagy vagyonok szétforgácsolását jelenti.

És amely bizonyos közszolgálati intézményeket fog első sorban köztulajdonba helyezni.

Az új konzervatív párt, amelynek ma talán a Liberty League-ban van a reménye, ezzel szemben a magán-vállalkozást, de már a KORLÁTOLT magánvállalkozást fogja ajánlani a nemzetnek.

Az új konzervatív párt tehát már engedményeket fog a tömegeknek, a kifosztottaknak, a nincstelenségnek, a kijátszottnak kínálni.

Az új konzervatív párt a limitált kapitalizmus keretei közt azt a DEMOKRÁCIÁT fogja valószínűleg kínálni amely újra adna egy fél chance-t a kis embernek, vagyis vissza akarja kínálni azt, amit régen elhagytunk és amire a tömegtermelés korszakában nincs szükség.

És ennek az új konzervatív pártnak a katonáit nemcsak a republikánusokból fogják sorozni.

Nemcsak ex-senator Reed, de ex-governor Al Smith, senator Glass és a demokráta párt többi konzervatív elemei is oda fognak evezni, ha egyszer a töke az új párt számára a zászlót kibontja. Nem azért, mert ezek mindannyian ellensége a nincstelenségnek, hanem mert közülük sokan úgy érzik, hogy csak a kapitalista berendezkedés ad boldogulási lehetőséget a nemzetnek.

S mert ez a párt már nem a mult erkölcsi tehetetelét, hanem egy igazi programot, egy konstruktív programot fog kínálni, talán egy kellemetlen periódusban a polgárság rábizza a

kormányzást.

Hiszen az Uj Deal kísérletét hibákkal fognak csinálni és ezeket a hibákat erősen meg fogjuk nélni érezni.

Lesz tehát továbbra is ellenzék, lesz tehát pártja a konzervatív irányzatnak, amely természetesen a tőkés érdekeket, a kiváltságosokat fogja szolgálni, de az többé nem a republikánus párt, nem az olajpárt lesz, ahogy azt a multban ismertük.

A republikánus párt el van temetve és őszintén megállapíthatjuk, hogy feltámasztani senki nem kívánja, hogy a sírjából senki nem akarja kiásni.

A republikánus párt osztlának indult, félhalott volt már az utolsó husz évben és amikor a Teapot Dome halálos bűze szétterjedt az országban, akkor már voltaképpen azt a hullaszagot éreztük, amely a párt teljes rohadtságát mutatta. Amely már akkor eljegyezte a korrupció tehetetlen pártját az elkerülhetetlen halálnak.

És amikor a republikánus párt mélyeségek sírjára a fejfát feltűztük, egész bátran ráirhatjuk, hogy az eltemetett párttal együtt annak "kiváltságai" is elvesztek.

Az új pártban, a konzervatívizmus megalkotandó pártjában a Fess-eknek, a Reed-eknek, a Hoovereknek a számára nem lesz hely, az új párt új "leadership"-et hoz magával.

Aki sajnálja, hogy a republikánus párt meghalt, az kitűzheti egész bátran a gyászfátyolt, mert az a párt kedd óta véglegesen el van temetve.

MEGKAPTÁK AMIT KERESTEK

A kommunisták erőszakot hirdetnek ebben az országban is, amire nálunk nincs szükség, mert a szavazásra meg van adva a lehetőség minden polgár számára.

A californiai egyetemen aztán a vörös ifjúság ellen tojások, parádicsmok és rohadtt narancsok alakjában az ellenfelek szintén erőszakot használtak.

A világot se jut eszünkbe helyeselni ezt a bombázást, de nem kifogásolhatjuk azt azok a vörös fiatalok és kisasszonyok, akik az erőszak mellett szoktak olyan hangosan beszélni.

PEDIG NEM IS FORRADALMASKODTAK

Mikor a chicagói világtkiállítást bezárták, a nagyérdemű közönség olyan vandalizmust vitt végbe, amit idáig csak forradalmakban ismertünk.

Nekimentek mindennek, ami nem volt beépítve és lelancolva és mikor az ingóságokból kifogytak, a beépített holmikat is elkezdték rombolni.

A rendőrség tehetetlen volt a háromszázezer részben jökdvű, részben berugott emberrel szemben, bár sokan voltak, akik egész józansággal fogtak hozzá, hogy "emléket" vigyenek magukkal.

Bár kétszertelenül sokan voltak berugva, csodálatos, hogy mégsem abban nyilvánult a részesség, hogy a saját holmijaikat dobták volna le, hanem abban, hogy a másokét elvették. Hát így egészen részegek nem voltak.

Az újságírók azt is megírták, hogy nemcsak férfiak, hanem nők is aktív részt vettek a nemes munkában.

Voltak nagyságok, akik drága növényeket, értékes dísz tárgyakat vittek el "részegségükben" magukkal "emlékek" és voltak reményteljes tizenkét-tizenöt éves csemeték, akik egész kis vagyonokat karmoltak el a bezárt ünnepélyen.

A rendőrség löni nem akart a tömegbe, de azonkívül megtették mindent, hogy a rombolást megállítsák, de nem bírták a tömeggel.

A rendőrbetok a keményebb koponyákon kopogtak, a rendőrök működtek, de a hármuszá-

ezer rombolásban részegedett emberrel nem bírtak.

Talán sokan arra gondolnak, hogy ilyesmit csak jökdvű "gyerekek" naiv emberek csinálnak és nem látnak benne semmi nagyobb jelentőséget.

Lesznek azonban egyen-ketten, akiknek eszébe jut, hogy forradalom vagy komoly lázongás nagyon régen nem volt ebben az országban és hogy százezer tömegek még nem álltak szembe repülőgépekkel az utóbbi időben.

Mi lenne, ha háromszázezer ember nem jökdvűből, hanem elkeseredésből kezdene el rombolni?

Mi lenne, ha nem azok törnék át a józan ész gátját, akiknek volt ötven centjük, hogy a bezárt ünnepélyre elmenjenek, hanem azok, akiknek ez az ötven cent nem volt meg?

Akik nem értékes növényeket és dísz tárgyakat, hanem kenyeret és élelmiszert akarnának rabolni.

Akik meleg ruhát alarnak szerezni, hogy a gyermekeiket felöltöztethessék, mielőtt a nagy hidegek beállnak.

Ha a jökdvű emberekkel sem bírtak el a rendőrök, mi lenne itt, ha rossz kedvükben kezdenének az emberek lázadni?

Ha van esze az uralkodó osztálynak, akkor erre néhol gondolnak és ha gondolnak, akkor rajta lesznek, hogy a százezer tömegeknek ne legyen okuk sem ezen, sem a jövő teleken lázadni.

AMIT A LIBERTY LEAGUE NEM LÁT MEG

A Liberty League megalapítói — a keleti multi-milliárdosok — azt hazudják, hogy csak az alkotmányt akarják védelmezni és egyenes politikai céljaik nincsenek.

Az alkotmányt mindenféle támadás ellen védeni fogják, de különösen azok ellen a "bolsevik" törvények ellen, amelyeket Roosevelt erőszakolt a kongresszusra.

Az amerikai polgárok alkotmány-biztosította jogait naponta száz helyen, száz esetben megsejtek.

Megsejtek azok a farmer-gangszterek, akik Californiában viglátnak nevezik magukat, megsejtek azok a tőkések, akik tulteszik magukat a törvényen és pénzüli mennyire ösztentek.

és megsejtek azok a deputyk, akik a töke szolgálatában kutyába sem veszik az alkotmányos jogokat.

És csodák-csodája, soha nem hallottuk, hogy a Liberty League vagy Al Smith, annak a nagyszerű igazgatója a szavát valaha felemelte volna ILYEN alkotmányvédelem ellen.

Ha valahol a multi milliósok pénz székjába, vagy a bennük levő milliárdokba akarnak bele-vágni, akkor ordítva tiltakozik az Al Smith gang az alkotmány nevében.

Ebből láthatja a nép, hogy mi-féle crooked intézmény az a bizonyos Liberty League, hogy az miféle érdekeket akar és fog szolgálni és hogy annak alapítója és pénzüli mennyire ösztentek.

LOGANVIDÉKI

Magyar Háziasszonyok

HA ZÖLDSÉGRE, GYÜMÖLCSRE, TOJÁSRA ÉS BAROMFIRA VAN SZÜKSÉGÜK, TÁMOGASSÁK A MONAVILLEI MAGYAR KERESKEDŐKET 's RENDELJENEK MINDENT

Tárkányiékknál

Ha valamire szüksége lenne, mielőtt otthonában körutunkon felkeresnénk, szíveskedjék egy postakártyát írni címünkre és a megrendelt árut AZONNAL H A Z H O Z SZÁLLITJUK

Tárkányi Testvérek

BOX 64.

MONAVILLE, W. VA.

MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ

MORGANTOWN, W. VA.
R. F. D. No. 4. 16. Harding Street

Lelkész: BORSOS ISTVÁN
537 Richwood Ave Telefon 1238-R
ISTENI TISZTELET minden vasárnap délelőtt 11 órakor.
Előtte 10 órakor vasárnapi iskola.

C. E. (JUNIOR) minden hó első és harmadik vasárnapján délután 3 órakor a lelkészlakon.

C. E. (SENIOR CLASS) minden hó második és negyedik vasárnap délután 3 órakor.

REFORMÁTUS NŐK EGYLETE gyűlése minden hó első vasárnap délután 4 órakor a lelkész lakáson.

VÉGE A SZTRÁJKNAK

Nanticoke bányászai visszatértek a munkába. - Maloney "perelni fogja" a Susquehanna társaságot. - De a kivágott bányászok nem dolgozhatnak

Nanticoke véres sztrájkja befejezést nyert a múlt héten.

Maloney-ék, az új szervezet "vezérei" megéreztek, hogy tűzzel játszanak és a közfelháborodás el fogja őket seperi az utjából, ha folytonosan izgalomban tartják a keményszen mezőket.

Az új szervezet egy zajos és viharos gyűlésen határozta el, hogy a sztrájkot és a picketelést abbahagyják és mindenki visszamegy a munkába, akitől azt nem vették el a társaság részéről.

Hatodikán már dolgoztak, de nem mehettek vissza azok a bányászok a munkába, akiket a tavalyi sztrájk mozgalmakból kifolyólag most kivágtak és akik miatt ezt a sztrájkot rendezték.

Maloney ugyan megígérte, hogy az öt bányász nevében az új szervezet perelni fogja a Susquehanna Collieries Companyt és per útján kényszeríti őket, hogy nekik a munkát visszaad-

ják, ez azonban a bányászokon nem fog segíteni hamarjában.

A Susquehanna társaságon kívül a legtöbb nagy bányatársaság egy csomó elbocsátást eszközölt, a Gorman jóváhagyása mellett és ezeknek a szerencsétlen bajtársaknak akár el lehet költözni a vidékről, mert egyhamar munkát kapni nem fognak.

Ezt eredményezte az a rakoncátlan és megdondolatlan viselkedés, amely Maloneyék részéről egy év óta terrorban tartotta a vidéket, amely akadályozta a rendes és békés munkát és amely az új szervezet korai sírját megásta.

Ha Maloneyék nem lesznek hajlandók rá, hogy a Gorman által ajánlott tisztességes békét elfogadják, amely minden embernek visszaadja a munkáját, akkor a bányászok százai fogják megírni, hogy Maloney és társai minden áron vezérkedni akarnak.

MEG VAN IRVA A SORS KÖNYVÉBEN

De a bányászok jövője és sorsa máshol is meg van írva

Azt mondja az egyik régi nőta, hogy "A sors könyvében meg van írva minden..." a sors könyvét azonban nem lehet elolvasni.

De hogy mi lesz a bányászok sorsa a jövőben, hogy miképpen fognak az öreg bányászokról gondoskodni, hogy miképpen fognak a munkanélküliekről biztosítás útján örökre gondoskodni, azt előváshatja minden magyar bányász.

"A Reménység Könyvének" neveztük el jövő évre szóló nagy naptárunkat, mert az ad ismertetést először az elnök nagy terveiről, aki a jövő évben BIZTOSAN törvény útján gondoskodik a munkanélküliek biztosításáról, vagyis alaminza helyett ezentul rendes heti biztosítási díjat kapnak majd, akiknek nem jut munkába ebben a gazdag országban.

És állandó aggkori nyugdíj lesz azoknak az öreg testvéreknek, akik már nem kellene a gépek mellé munkára, akik reményvesztetten, csüggedten jártak-keltek mostanáig.

Valójában a reménység könyve ez a naptár, mert a munkasremények lesznek abban ismertetve és feltárják azokat a nagy terveket, amelyekkel elnökünk ezt a fájó kérdést megoldja.

Vége lesz az alaminznának testvérek, vége lesz a szegénységnek, gondoskodni fog a szövettség minden szegény polgáról.

Rendelje meg a naptárunkat azonnal, mert tavaly több, mint háromszáz kért voltunk kénytelenek visszautasítani. Küldje be előfizetését és a 25 centet a naptárra azonnal. Akinak az előfizetése rendben van, az csak 25 centet küldjön be a naptár szállítására.

OROSZ SZÉN

Hatezer tonna orosz szén érkezett a providenciái kikötőbe a múlt héten, amit a Sovjet Azev tartományában raktak hajóra.

A szén után tonnánként két dollár vámot kell fizetni és csak azért érdemes azt Oroszországból ide küldeni, mert a hosszú vízszállítás olcsóbb sokkal az itteni vasúti szállításnál.

Nem hiszik, hogy az egész évben áthoznak Oroszországból húszezer tonna szén, ez a konfurencia tehát nem veszedelmes.

A SCRIPS RABLÁS VÉGET ÉR

A code-hatóság radikális orvoslást ajánl a kompánia üzletek rablása ellen

A code hatóságnak erre a célra kiküldött bizottsága nagyon üdvös és nagyon radikális orvoslást ajánl arra nézve, hogy a kompánia üzletek rablását meg lehessen szüntetni.

Azt ajánlják, hogy a társaságok kötelesek legyenek minden munkanapon egy egyszerű összeg KÉSZPÉNZ előleget adni a munkásnak, aki azt ott költhetné el, ahol akarják.

Ajánlják továbbá, hogy legalább minden héten kelljen a munkást fizetni, hogy legfeljebb egy heti pedája legyen bent a munkásnak és hogy készpénzben vagy checkben kelljen fizetni.

Azt is ajánlják, hogy a bányatársaságok semmi körülmények között ne vonhassák le a kompánia üzletben való vásárlásra legfeljebb minden pedában a munkás keresetének a NEGYED-RÉSZÉT.

Van egy kisebbségi javaslat, amely viszont azt ajánlja, hogy a kompániák adhassanak ki szkripsztet, úgy mint eddig, de annak készpénz forgalmi értéke legyen, mint a check, amit elvehetne mindenki.

Találtak fűrésztelepeket és bányatelepeket, ahol a munkások pénzét tizenöt éve nem látták, legfeljebb ha a jancsi-bankót valakinek feláron eladták.

KIFIZETŐDÍK A TISZTESSÉG

Utahból jelentik, hogy mióta a szénkereskedők az árakat levágták, a szénüzlet megindult és az északnyugati és nyugati államokban elég jó telet várnak.

A szénkereskedők — mint mindenütt — ott is nagy hasznot akartak az NRA ürügye alatt csinálni és a vevőket rászorították az olajjal való fűtésre.

Most a bányák is olcsóbban adják valamivel a szén, a vasutat is leszállították a fuvardíjat, de különösen a kiskereskedők szállították le a magasra szabott profitot.

Ugy az Utah-i, mint a Wyoming-i és Colorado-i bányák jobban kezdenek az utolsó hetekben dolgozni.

FONTOS NYILATKOZAT a Verhovay Segély Egylet 354-ik osztályától

A Verhovay Segélyegylet 354-ik osztályának a tisztviselői nyilatkozat közlésére kértek fel bennünket.

Azt akarják mindenki tudatni, hogy az egylet nem rendez mulatságot mostanában, amíg e lapban további értesítéssel nem lesznek és nem szándékoznak azokat a díjakat kijátszani, amit az egylet nevében plakátokon hirdettek.

Szíveskedjék tehát mindenki tudomásul venni, hogy a plakátokon ígért nagy díjak (real estate, automobil és ezer dollár) kiadásáért az osztály semmiféle felelősséget nem vállal.

ÜZENETEK

Steven Boesckay, Beauty. Received your letter. — Regards.

Kali Antal, Bobtown. Köszönet és szíves üdvözlét. — Rendbe hoztuk.

Vadasy János, Rossiter. Köszönet és szíves üdvözlét. — A pénzkelet a megfelelő helyekre könyveltük.

Percel Sándor, Wheeling. Ez a cím: Fáy Fisher Andor, Függelén Ujság, Debrecen, Hungary.

Kenessey Arnold. Köszönet és szíves üdvözlét.

Korik István, Windsor. Hogyne küldenénk. — Köszönet.

Mrs. Helen Medenica. Köszönet. — Annak idején megküldjük.

Molnár József, Gloucester. Köszönet, testvér. — Lesz jobb világ is.

Papp Pál, Oak Creek. Köszönet és szíves üdvözlét.

Puskás László, Helen. Köszönet. — Elküldjük majd.

Hulber Lajos, Royalton. Köszönet, testvér. — Panaszát továbbítottuk. — Aki ilyen kis mennyiséget termel, annak nem érdemes korlátozni a termelést, mert jobban jön ki, ha a szabad piacon eladja, amennyit tud termelni.

Várnay Imre, Copenhagen. Elküldtük.

Mindenkinek, Mindenhol. Nagyon kérünk mindenkit, hogy a naptár rendelését siessen, nehogy képtelenek legyünk minden kérésnek eleget tenni.

"Hü barát". Hálás köszönet a három új előfizetőért. Ha mindenki csak egy új előfizetőt szeretne, senki nem tudna erőt venni ezen a két újságon.

Smith József, Keystone. Köszönet. — A lapot megindítottuk Kigyósy testvér címére.

Döry János, Joffre. Hálás köszönet a két új előfizetésért, testvér.

Ostafin Ágoston, Elküldtünk a lapokból, hálás köszönet a szíves jóakarataért. — Lassan megy, de idővel majd kinyílik a szemük.

Steve Tárkányi, Monaville. Money received, many thanks, Son.

Fürjes Ágoston, Orient. Köszönet, testvér. — Az előfizetést Fodor bajtársunk meghosszabbítottuk. — A naptár idejében elmegy.

Mrs. Balázs, Luzerne. Köszönet. — Hogyne küldenék?

Mrs. Sam Majoros, East Fultonham. A Minert megindítottuk. — Hálás köszönet.

Leheller András, Clarksburg. Mért nem tettset tavaly reklamálni? Hiba bizony előfordul, de a tévedést szívesen kiigazítjuk. — El fogjuk küldeni.

Gyöngyösi József, Uledi. Hálás köszönet, testvér. — A naptár elmegy. — Bizni kell.

Tárkányi Gábor, Beauty. Köszönet. — A naptárak elmennek majd.

Fazekas Ferenc. Köszönet, testvér. — Az elmáradt lapszámt pótoltuk.

Majoros Pál, Osaga. Sajnáljuk, hogy tavaly nem kapta meg a naptárt, szívesen újat küldtünk volna, ha értesített volna bennünket. Ez évben elküldjük biztossan. — Szíves üdvözlét.

NYUGTÁZÁSOK

A múlt héten az alább irt testvérek küldtek előfizetést a saját lapjukra, vagy a más lapjára. Nem nyugtázzuk itt azokat az előfizetéseket, amiket helyi képviselőink vesznek fel, akik nyugtát ugys adtak már.

Tárkányi István, Logan; Kenessey Arnold, Isaban; Döry János, Joffre; Mrs. Sam Majoros, East Fultonham; Bozó János, Edri; Gáspár Sándor, Benoit; Fürjes Ágoston, Orient; Mrs. J. Balázs, Luzerne; Korik István, Windsor; Yesztrebszky Mihály, Rossiter; Varga Mihály, Holly; Kali András, Bobtown; Dudás István, Portage; Tárkányi Gábor, Beauty; Péter János Portage; Leheller András, Clarksburg; Klárik József, Adah; Gyöngyösi József, Uledi; Soltész Péter, Glad Valley; Kepich Mihály, Ottawa; Soltész András, Pricedale; Kájkó József, Wolfe; Dobos András, Pocahontas; Koren Zoltán, Hicksville; Csóka József, Gary; Müller István, St. Clairsville; Czapp Péter, Martins Ferry; Mészáros Péter, Hammond; Buday Ferenc, Guysville; Lányi József, Red Dragon; J. Molnar, Ellwood City; Sebestyén Vince, Luzerne; Kavalich Andrásné, Hazleton; Ujj Sándor, Mohawk; Dudás Gyula, Hemphill; Földes János, Hellertown; E. Gergely, Gallitzin; Tóbiás Sándor, McCarr; Tóth János, Pittsburgh; G. Brown, Cleveland.

Hálás köszönet, testvérek.

SOKAN TERNEK VISSZA A SZERVEZETHEZ

Boylan, az első kerület elnöke jelenti, hogy az utolsó két hétben ezerszám jelentkeznek azok a bányászok, akik háttat akarnak fordítani a Maloney-Capellini féle új szervezetnek és vissza akarnak térni a UMW-ba.

Remélhető, hogy ezekkel a bányászokkal tisztességesen bánunk és nem igyekeznek majd, hogy óriási büntetéssel sújtsák őket.

Tekintetbe kell venni, hogy az új szervezet tagjait a jogos elkeseredés, a meg nem hallgatott panaszok és a jobb sors után való vágyakozás vitték ki a szervezetből és nem szabad a bosszúállás politikáját követni.

Amennyiben a UMW cárjai megnehezítenék a visszatérést, vagy a visszatérő tagokat nagyon megaláznak, a testvérharcnak soha nem lesz vége a keményszen vidéken.

A UMW megengedheti magának, hogy minden tagul jelentkező bányászt barátsággal vegyen fel a bányászok egységes táborába.

ERŐSÖDIK A SZERVEZET

Indianában három bányatársaság irt alá szerződést a múlt héten a szervezettel.

A Lohr-Young, a Maumee és a Northside bányák sok bányászt alkalmaznak és a három társaságon kívül más alig van szervezett bányászokkal dolgoztató vállalat az államban.

Dudás Gyula, Hemphill. Köszönet. — E hét végén el fogjuk önnök küldeni a megfelelő ívet kitöltés végett. Nem volt eddig a megfelelő nyomtatványból.

Csütörtökre ígértük.

Kepich Mihály, Ottawa. Hálás köszönet, testvér.

Dobos András, jr. Köszönet. Utasítás szerint könyveltük. A nyomtatvány megy a héten.

Mindenkinek, Mindenhol. Ha nyomtatványra van szüksége, azt olcsón, gyorsan, szépen készít a Magyar Bányászlap nyomdája.

Horváth József, Bulger. Megkaptuk. — Elküldjük.

Köteles István, Hostetter. Hogyne küldenék.

Choma Zsigmond, Cleveland. Köszönet. — Megváltoztattuk. A másikat beszüntettük.

Még egy üzenet. Aki tud, az legyen szíves amennyit tud a lapjára fizetni.

A DECEMBERI SZERETETAKCIOBAN

BIZIK SOKEZER ÓHAZAI CSALÁD

Akik az őszi és karácsonyi hajóval nem kaptak csomagot, a decemberi hajóval várják amerikai rokonaik ajándékait

Már Európába ért Pedlow kapitány karácsonyi szeretethajója és a magyarországi családok idejében meg fogják kapni a nagy ünnepre küldött szeretetsomagokat.

Sok ezer és ezer magyarországi családra azonban keserves csatlódás vár. Míg ugyanis barátaik, ismerőseik, szomszédaik kapnak csomagot amerikai rokonaiktól, addig az ő számukra semmit sem hoztak az eddigi szeretethajók.

De a családusukat nem mutatják ki, mert abban reménykednek, hogy az ő amerikai rokonaik az utolsó, a december 6-án induló szeretethajóval fogják elküldeni ajándékaikat.

Bizonyos, hogy sok amerikai magyar gondolt arra, hogy csak az utolsó hajóval küldi el a Magyarországon annyira várt holmikat. De nagyon sok olyan magyar is van Amerikában, akik

eddig nem gondoltak arra, hogy szeretetsomagot küldjenek.

Ezekhez a magyarokhoz fordul most Brack Miklós, a Pedlow akciós népszerű igazgatója és kéri őket Pedlow kapitány nevében is, hogy ne mulasszák el azt az utolsó alkalmat, amit Pedlow kapitány nyújt az amerikai magyarok számára.

Ne mulassza el senki sem a szeretet-csomag-küldést. Ha televízió lenne, láthatnák az itteni magyarok, hogy milyen lelhatatlan örömet jelent az óházában minden egyes csomag, amit a magyarországi családok kapnak. Ezt az örömet mindenkinek meg kell szereznie magyarországi szerettei számára. Készítsen el mindenki szeretetsomagot s juttassa el azt Pedlow kapitány vidéki gyűjtőállomásaira, vagy a new yorki First Avenue 1505 szám alatti főraktárba.

AZ OHIOI MAGYAR BányÁSZNAP

SZÍVEK ÜNNEPE VOLT

(Folytatás az 1-ső oldalról.)

és Kovács István, a küldöttözsg tagjai kedves emlékekkel távozhassanak, hajnal felé, az ünnepről.

A könnyes meghatottság vett erőt mindenkin, mikor tudomásul vették, hogy nemcsak Pittsburghból, de Clevelandból, sőt a mesz-

BUCSUZÓ

Amikor e sorokat a Magyar Bányászlap olvasói olvassák, én már a Bernstein Line Gerolamov nevű hajóján a tengeren leszek, utban Magyarországra.

Ezuton bucsuzom a Magyar Bányászlap minden olvasójától, arra az időre, míg távol leszek Amerika magyar bányászaitól.

Három hónapot töltöttem itt, azalatt az idő alatt nagyon sok bányatelepre bejártam, sok ezer bajtársal találkoztam, de sajnos, nem jutottam el mindenüvé, ahova szerettem volna elmenni.

Amerre jártam, sok szeretettel, megbecsüléssel találkoztam és kérem a lap olvasóit, tartsanak meg továbbra is jóindulatukban.

Az Óházában Debrecenben élek. Ha valamely bajtársnak bármilyen szolgáltatásra lehetek, a legnagyobb készséggel állok rendelkezésre. Levelek megtalálhatók: Függelén Ujság, Debrecen címen.

FÁY FISHER ANDOR.

A PRENTERIEK MINDENKIT VÁRNAK

A november 24-iki báljukra West Virginia minden magyarját meghívoták

Megírtuk már, hogy november 24-én nagy bált tart a kis számú prenteri magyarság, ahova minden dél west virginiai magyart nagy vendégzeretettel elvárnak.

A prenteriek mindig elmennek a vidék minden magyar mulatására és úgy remélik, hogy őket sem fogják a logani, williamsoni, red dragoni, stb. magyarok cserben hagyni, 24-én.

A tél közeledik, maholnap már nem szívesen megy az ember messze vidékekre, a prenteriek tehát azt remélik, hogy ezt az alkalmat felhasználja Dél West Virginia egész magyarsága egy utolsó nagy találkozásra, mielőtt hó lepné el az utakat az államban.

Szittyaiékat viszik le muzsikálni és a vendégeket minden jóval ellátják.

KÉPVISELŐINK

WEST VIRGINIA

Dobos István, Kimball, W. Va. Domokos Mózes, Prenter, W. Va. Kiss Antal, Clarksburg, Dáwmont, Wendel, Meadow-Brook, W. Va. Kish András, Brady, Booth, Everettville, Rivesville, Lowesville, National, W. Va.

Kocsel György, Chattaroy, W. Va. Kreizler, István, Morgantown, és vidéke.

Lányi József, Red Dragon, W. Va. Lázár László, Elbert, Filbert, Gary, Thorps, W. Va.

Magyar András, Skelton, W. Va. Margóci Imre, Lundale, W. Va. Mojer, János, McMeen, W. Va. Opozki György, Lobata, W. Va. Paul István, Jenkins Jones, W. Va. Pongrácz József, Nellis, W. Va. Sitku István, Williamson, W. Va. Veszprémi Sándor és Dániel, Logan megye egész területére.

PENNSYLVANIA

Julius Bakos, La Belle, Pa. Barczai János, Lemont Furnace, Pa. Blizman Béla, Springdale, Cheswick, aus, Glo, Pa.

Bódis Géza, Yatesboro, Pa. Bozányák József, Rossiter, Pa. Csányi József, Kent, Clune, Pa. Csáthy Ferenc, Bainford, Pa.

Csordás István, Hallwood, Pa. Darnay József, Fredericktown, Pa. Eperjess István, Johnstown, Pa. Géczy Sándor, McAdoo, Pa.

Fekete József, Kingston, Pa. Gara Béla, Uniontown, Pa. Gyúrke Mihály, Nanty Glo és Nettleton, Pa.

Ili. Hadar Béni, McKeesport, Pa. Hajdu János, Pricedale, Pa. Király György, Russelton, Pa.

Lukács János, Gallitzin, Pa. Mészár Sándor, New-Salem, Pa. Mikus István, Greensboro, Pa. Molnár András, Van Meter, Pa.

Nagy József, Marsteller, Pa. Orosz Bertalan, Richesville, Pa. Orosz Kálmán, Kulpmont, Mt. Carmel, Shamokin, Kelsor, Pa.

Sebestyén Vince, Luzerne Mines, Pa. Sipos Gyula, Homer City, Pa. Sütő János, Windber, Pa.

Szabó János, Farrell, Sharpsville, Sharon, Mercer, W. Middlesex, Pa. Szilgyártó Imre, Stoyestown, Pa. és az állam egész területén.

Takács János, Vintondale, Pa. Varga István, Latrobe, Pa. Toczky Mihály, Scadp Level, Pa.

OHIO

Érsek József, Adena, Ohio Bolyki János, Toledo, O. Péterfy Lajos, Columbus, O.

Pásztor János, Tiltonsville és vidéke. Kovács János, St. Clairsville, O. Kovács Ferenc, Murray City, O.

Molnár József, Gloucester, O. Rezes János, Corning, O. Széchy Elek, Hunstburg, Ohio és vidéke.

Rímár András, Warren, O. Tótván Pál, Maynard, O.

ILLINOIS

SZTRÁJK ÉS ZAVARGÁS

A Pittston melletti Leadville bányában dolgozni akartak a sztrájk dacára, a múlt héten, de a munkát megakadályozták a picketelők, akik egy motort kövekkel megdobáltak és egy automobilist szétzúztak.

A Leadville bányában egynehány ember ugyan megjelent majdnem mindennap munkára, de szent alig tudtak a múlt héten termelni.

A bányászok a sztrájkot a Pittston társaság minden más bányájára is ki akarják terjeszteni.

GYÁSZJELENTÉS

Szomorodott szívvel jelentem a Congoi 1-ső Rákóczi Ferenc Bányász Betegsegélyző Egylet összes tagjainak.

MOLNÁR JÁNOS

tagtársunk folyó évi november 1-én történt elhunytát.

Béke poraira!

Kérjük a \$1.25 temetési költséget beküldeni.

Tagtársi tisztelettel

TITKA JÁNOS, elnök.

PALLAY JÁNOS, titkár.

UJDONSÁG

HAZAI KÉZI MUNKA ÜZLET :: GYÖNYÖRŰ HAZAI MINTÁK	
Nagy asztalterítő, 64x54 inch, fehér Indian Head linen	\$1.50
Kis asztalterítő, 36x36 inch, fehér Indian Head linen	50c
Kaszní futók, 18x50 inch, fehér Indian Head linen	25c
Cushionok, 18x21 inch, fehér Indian Head linen	20c
Kéfe és fésű tartók, minden nagyság, fehér Indian Head linen	20c
Amerikai Párnák, 44x36 inch, fehér Indian Head linen, párja	90c
Hazai párnahajak, 46x36 inch, fehér Indian Head linen, párja	\$1.25
Asztal terítő, 36x36, sárga vászon	60c
Kaszní futók, 18x50 inch, sárga vászon	40c
Faldiszek, fehér vászonból, bármilyen mintával	40c

D. M. C. cérnák minden színben kaphatók

Megrendelés csakis money order, vagy készpénz ellenében
Erre a címre: ANTON NEMETH Box 63, Martins Ferry, O.